

ВЕСНИК

ЕНИГМАТСКОГ КЛУБА
«НОВА ЗАГОНЕТКА»

ISSN 1820 – 2918

БЕОГРАД, ДЕЦЕМБАР 2020.

БРОЈ 64

У МЕСТО
УВОДНЕ РЕЧИ

СВИМ
ЗАЉУБЉЕНИЦИМА
У ЕНИГМАТИКУ И
ЕНИГМАТСКИМ
ПОСЛЕНИЦИМА
СРЕЋНЕ ПОРОДИЧНЕ
И НОВОГОДИШЊЕ
ПРАЗНИКЕ ЖЕЛИ
ЕНИГМАТСКИ
КЛУБ «НОВА
ЗАГОНЕТКА»

САДРЖАЈ

СТРАНА

ХРОНОЛОГИЈА ДОГАЂАЈА ..	2 – 5
НОВЕ ЕНИГМАТСКЕ КЊИГЕ .	6 – 9
ЈЕЗИЧКИ ПРИЛОЗИ	10
МИШЉЕЊА И РЕАГОВАЊА .	11 – 12
ЗАНИМЉИВОСТИ	13
ЈУБИЛЕЈ	
СРПСКЕ ЕНИГМАТИКЕ	14 – 18
ИСТОРИЈСКИ ПРИЛОЗИ	19 – 22
ПОЕЗИЈА У ЕНИГМАТИЦИ ..	23 – 24
ДРУГИ О НАМА	25 – 30
ЕНИГМАТСКА ТАКМИЧЕЊА .	31 – 33
СЕЋАЊА НА	
ЕНИГМАТСКЕ ВЕЛИКАНЕ ...	34 – 36
ДОПУЊАВАМО ЛЕКСИКОН	
СРПСКИХ ЕНИГМАТА	37 – 38
ИЗ КЛУПСКЕ РАДИОНИЦЕ ..	39 – 40
ДОДАТАК: «ГЕН», број 28 ..	I – IV

«ВЕСНИК» – Информативно–теоретски лист Енигматског клуба «Нова загонетка»
Припрема: Енигматски клуб «Нова загонетка», Београд
(11070 Београд, Булевар Арсенија Чарнојевића 124, улаз 3, стан 26)
Редакција: Председништво Енигматског клуба «Нова загонетка»
Уређивање и техничка припрема: Мирослав Лазаревић
(телефон: 011/2131 – 143; 064/9452 – 493; Е – mail: miroslav.lazarevic40@mts.rs)

Припремио: Мирослав Лазаревић

ВАЖНИЈА ЕНИГМАТСКА ЗБИВАЊА У ПЕРИОДУ СЕПТЕМБАР – НОВЕМБАР 2020. ГОДИНЕ

уторак, 1. септембар 2020. године – Текстови у «Новости енигми»

У броју 2456 београдске НОВОСТИ ЕНИГМЕ, на страни 65, у рубрици ЕНИГМИН ВРЕМЕПЛОВ, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА: КАКО СЕ РОДИЛА «ЕНИГМА», а поводом сећања на људе и догађаје који су обележили 70 година излажења ЕНИГМЕ. Говори се о првом броју ЕНИГМЕ који се појавио 7. јула 1951. године, о првом уреднику Петру СТОЈАНОВИЋУ, као и о идеји Светозара Свете ПАВЛОВИЋА и укључивању његовог брата Властимира Власте ПАВЛОВИЋА, у реализацији идеје публиковања једног забавног часописа у коме би уз енигматику били објављивани још и хумор и разне занимљивости.

У истом броју овог листа, на страни 80, у рубрици СВЕТ ЕНИГМАТА, Момир ПАУНОВИЋ је под називом ЉУБАНОВЕ ЕНИГМАТСКЕ ЧАРОЛИЈЕ објавио кратак приказ књиге ЉУ БАН – ЕНИГМАТИКА ЉУБИСЛАВА ДРАКУЛИЋА аутора Јована ВУКОВИЋА и Владимира ШАРИЋА.

петак, 4. септембар 2020. године – Текст у «Политика разбистри»

У броју 159 београдског енигматског часописа ПОЛИТИКА РАЗБИБРИГА, на странама 18 – 19, у рубрици ЗАНИМЉИВА ЕНИГМАТИКА, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА под називом ЈЕДАН ЈЕ БИО РАДЕМАР. У њему се говори о Радиславу МАРИНКОВИЋУ Радемару (1931 – 1993), састављачу и енигматском писцу, оснивачу Енигматског друштва ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ, који је имао значајну улогу у афирмацији сомборске енигматике, која траје и данас на добробит српске енигматике.

петак, 18 – недеља, 20. септембар 2020. године – 36. СОЗАХ

У Орашју (БиХ) оджани су 36. СУСРЕТИ ЗАГО-НЕТАЧА И ОДГОНЕТАЧА ХРВАТСКЕ или како су га назвали ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ЕНИГМАТИЧАРА. Пошто је домаћин био Орашје, такмичење је имало и међународни карактер, јер су на њему учествовали енигмати из Хрватске, БиХ и Србије.

Одличне резултате постигли су ораховачки енигмти, који су освојили једну златну, две сребрне и једну бронзану медаљу. Најуспешнија је била Катарина ЈОСИЋ, којој је после Краљевице ово био други СОЗАХ. Она је у женској конкуренцији освојила прво место у састављању загонетака, док је у одгонетању освојила сребрну медаљу. Одличан је био и Осјечанин Жељко ЈОЗИЋ, који је зау-

зео друго место у састављању загонетака, као и бронзану медаљу у одгонетању. Запажене резултате имали су и активисти ЕНИГМАТСКЕ УДРУГЕ ОРАХОВИЦА Стјепан ВАРАЖДИНАЦ и Дамир ВРАТКОВИЋ, која је и организовала овај скуп енигматичара.

На првенству загонетача у првих 10 пласирали су се: 1. Аднан СПАХИЋ, 2. Сретен ПЕРИЋ, 3. Жељко ЈОЗИЋ, 4. Перо ГАЛОГАЖА, 5. Невенко СОЛДО, 6. Валтер КВАЛИЋ, 7. Лука ПАВИЧИЋ, 8. Стјепан ВАРАЖДИНАЦ, 9. Марко МИХАЉЕВИЋ, 10. Стипан МЕДО.

На првенству одгонетача, најбољи су били: 1. Перо ГАЛОГАЖА, 2. Лука ПАВИЧИЋ, 3. Радоја РАЦАНОВИЋ, 4. Марко МИХАЉЕВИЋ, 5. Валтер КВАЛИЋ, 6. Аднан СПАХИЋ, 7. Жељко ЈОЗИЋ, 8. Стипан МЕДО, 9. Јосип ДУБРОВИЋ, 10. Сретен ПЕРИЋ.

На Отвореном првенству Посавине најбољи је био Валтер КВАЛИЋ, а затим следе: Жељко ЈОЗИЋ, Перо ГАЛОГАЖА, Маријан НЕДИЋ и Аднан СПАХИЋ, док је у дисциплини Логика победио Петар ШТАМБУК, испред Аднана СПАХИЋА, Луке ПАВИЧИЋА, Елдина СКОПЉАКА и Амела СКОПЉАКА.

субота, 19. септембар 2020. године – Ин меморијам

После дуге и тешке болести у Загребу, где је и живео, преминуо је Ранко СКОПАЛ. Рођен је у Винковцима 6. јуна 1951. године. Заувек је напустио хрватске енигмате, а и колеге са бивших југословенских простора који су га познавали и дружили се са њим. Запамћен је по дружењима и ведром духу који је увек био присутан. Био је учесник и на 18. СУСРЕТИМА ЕНИГМАТА СРБИЈЕ у Сремској Митровици 2019. године.

Први рад, укрштеницу, објавио је у ВИКЕНДУ 1970. године. Имао је богат енигматски опус: укрштенице анаграми, стиховане загонетке, осмосмерке, испуњаљке, ребуси, . . . Објавио је више од 15.000 енигматских састава. Сарађивао је у ЧВОРОВИМ и ЏОКЕРОВИМ издањима, ТЕСТУ, ХИК – у, ЕНИГМИ, ЦЕПНОЈ КРИЖАЉЦИ, ВЈЕСНИКОВОМ КВИЗУ и СФИНГИ, као и у низу незагонетачких часописа.

Уређивао је ЧВОР КРИЖАЉКУ, ЏОКЕР и ВЈЕСНИКОВ КВИЗ, а заменик главног уредника загребачке КВИЗОРАМЕ био је од њених почетака па све до смрти. Користио је псеудониме РАСК, ОРКАН, СКОР и КОЛАПС. Био је редован учесник СУСРЕТА ЗАГОНЕТАЧА ЈУГОСЛАВИЈЕ, ИЗЛЕТА У НЕПОЗНАТО и СУСРЕТА ХРВАТСКИХ ЗАГОНЕТАЧА. Годишњу енигматску награду БОРИС ЈАНКОВИЋ АРГУС добио је 1981. године.

понедељак, 21. септем. 2020. године – Сарадња са «Маркетпринтом»

Електронским путем послата је новосадском издавачу 145. по реду серија од 10 укрштеница за њихова издања ЉУБАВНИХ ВИКЕНД РОМАНА. Саставе за ову прилику дали су Душко ЛАЗИЋ (8) и Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ (2).

четвртак, 1. октобар 2020. године – Текстови у «Новости енигми»

У броју 2457 београдске НОВОСТИ ЕНИГМЕ, на страни 80, објављена су два текста везана за сећања на људе и догађаје који су обележили 70 година излажења ЕНИГМЕ. Први текст Јована ВУКОВИЋА носи назив СИМОНОВА ПРВА СТРАНА (говори се о Симону РАЦКОВИЋУ), а други Драгана ЛОЈАНИЦЕ: ЕНИГМА ПРЕ 20 ГОДИНА (говори се о јубилеју 50 година излажења листа).

петак, 2. октобар 2020. године – Текст у «Политика разбистри»

У броју 160 београдског енигматског часописа ПОЛИТИКА РАЗБИБРИГА, на странама 18 – 19, у рубрици ЗАНИМЉИВА ЕНИГМАТИКА, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА под називом ЕНИГМАТИКА У *ТЕМ СОМБОРУ*, у коме се говори о часопису за младе ГОЛУБ, који је највећи кривац за афирмацију енигматике у Сомбору, док одржавање енигматских листова у овом граду није успевало. Говори се и о Жељку ДИМОВИЋУ, који после Радислава МАРИНКОВИЋА преузима кормило над сомборском енигматиком, а који је данас председник ЕНИГМАТског САВЕЗА СРБИЈЕ. Помиње се и Вељко МАКСИМОВИЋ (1937 – 2013), позната енигматска личност, који је пореклом из *тег Сомбора*. Сомбор се квалификује као један од најзначајнијих центара енигматике у Србији.

понедељак, 26. октобар 2020. године – Квиз «Слагалица»

Завршен 131. циклус телевизијског квиза "Слагалица", у коме је до шампионске титуле заслужено стигао **Милош КАРНА**, победивши у две финалне емисије Александра ТОМАШЕВИЋА, рекордним резултатом 415:134.

Милош је овим тријумфом потврдио да је врхунски квизаш, а поменимо и то да се истакао и у класичним енигматским водама на Сусретима енигмата Србије. Иначе члан је сомборског Енигматског друштва ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ.

субота, 31. октобар 2020. године – Сарадња са «Маркетпринтом»

Електронским путем послата је новосадском издавачу 146. по реду серија од 10 укрштеница за њихова издања ЉУБАВНИХ ВИКЕНД РОМАНА. Овога пута прилог су дали: Душко ЛАЗИЋ (6) и Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ (4).

У сарадњи која тече од 26. фебруара 2002. године, до сада је послато укупно 1.460 укрштеница од 33 аутора, а хонорар од ове сарадње ишао је у клупску класу. Уз захвалност свима који овом сарадњом помажу клубу, а посебно Душку ЛАЗИЋУ, чији је учинак премашао 400 састава, учинак појединаца је следећи:

Душко ЛАЗИЋ (403), Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ (238), Миодраг ТОШИЋ (148), Момир ВУЧЕНОВИЋ (81), Владета ТРИВУНАЦ (79), Карло ВЕРЕБ (76), Живомир ЈЕВТИЋ (66), Бранко НИКОЛИЋ (46), Младен МАРКОВИЋ (38), Динко КНЕЖЕ-

ВИЋ (36), Љубиша ЈАКШИЋ (30), Драган МАТОВИЋ (18), Љубислав ДРАКУЛИЋ и Томислав ПОПОВИЋ (по 17), Михајло ВЕМИЋ, Жељко ПРВАНОВ, Марјан РАДАКОВИЋ и Мирослав ЦВЕТКОВИЋ (по 15), Ново ЗЕКИЋ (14), Јан БАЖИК, Ивица МЛАЂЕНОВИЋ и Милија СТЕВАНОВИЋ (по 12), Вељко ДОПУЂА (10), Владимир ШАРИЋ (8), Миленко МИЈАТОВИЋ (7), Мирослав ЖИВКОВИЋ и Александар ЈАНКОВИЋ (по 5), Станислав ЛУКИЋ, Вељко МАКСИМОВИЋ, Милосав МАРЈАНОВИЋ, Веселин ПАТРНОГИЋ и Сретен ПЕРИЋ (по 4) и Љубиша БАНОВИЋ (2).

недеља, 1. новембар 2020. године – Текстови у «Новости енигми»

У броју 2458 београдске НОВОСТИ ЕНИГМЕ, на страни 80, у рубрици СВЕТА ЕНИГМАТА, објављен је краћи текст Зорана РАДИСАВЉЕВИЋА, везан за Првенство Србије за анаграмисте (најава овог такмичења).

На истој страни, у рубрици ЕНИГМИН ВРЕМЕПОЛОВ, Јован ВУКОВИЋ објављује текст НАШИ ПРВИ САРАДНИЦИ, у коме се говори о првим сарадницима ЕНИГМЕ, који су били са територије целе тадашње Југославије.

петак, 6. новембар 2020. године – Текст у «Политика разбистри»

У броју 161 београдског енигматског часописа ПОЛИТИКА РАЗБИБРИГА, на странама 18 – 19, у рубрици ЗАНИМЉИВА ЕНИГМАТИКА, објављен је текст Јована ВУКОВИЋА под називом ГОЛУБУ ЈЕ ВРЛО МИЛО, у коме се говори да је и наш славни комедиограф Бранислав НУШИЋ (1864 – 1938) закорачио у литературу преко стихова и загонетака објављених у сомборском ГОЛУБУ 1880. године и да је био један од првих његових сарадника. Своје радове објављивао је под псеудонимима ПЕРИКЛЕ Ђ. НУША, АЛКИБИЈАД Ђ. НУША и БЕН АКИБА.

уторак, 17. новембар 2020. године – Ин меморијам

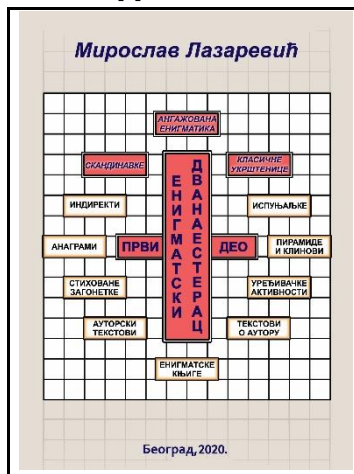
Од последица корона вируса у Бања Луци је, две недеље после доласка из Париза, преминуо Никола Коља МИЋЕВИЋ истакнути преводилац, песник, есејиста, музиколог и романописац. Он је ненадокнадив губитак за српску културу, као и за културу његовог тренутног француског боравишта. Био је геније енциклопедијског знања и широке сфере уметности. Иза њега су остали томови преведених књига са француског, као и десетине оригиналних песничких књига, преводилачких студија и есеја из историје музикологије.

Рођен је у Бања Луци 15. фебруара 1941. године, где је завршио основну школу и гимназију. Филозофски факултет, у групи за светску књижевност, завршио је у Београду 1967. године. Као самостални уметник живео је и радио у Бања Луци, Београду и Паризу. 2019. године добио је значајну награду ЗЛАТНИ КЉУЧ ГРАДА и титулу **почасног грађанина Бања Луке**.

Налазимо га и у ЛЕКСИКОНУ СРПСКИХ ЕНИГМАТА, због тога што је у својим радовима употребљавао анаграме и у песмама правио анаграмне риме.

Припремио: Мирослав Лазаревић

ЈЕДНАЕСТА КЊИГА МИРОСЛАВА ЛАЗАРЕВИЋА

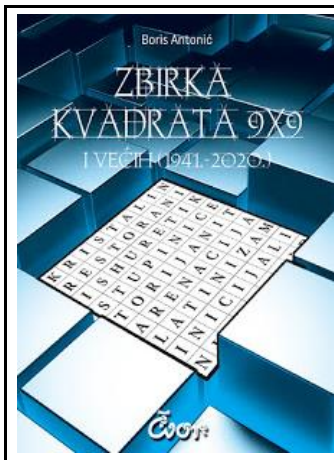
У издању Енигматског клуба НОВА ЗАГОНЕТКА и београдске АЛМЕ, као 12. свеска МАЛЕ ЕНИГМАТСКЕ БИБЛИОТЕКЕ коју је установио поменути клуб, средином новембра месеца 2020. године, изашла је из штампе 11. енигматска књига Мирослава ЛАЗАРЕВИЋА. Књига носи наслов **ЕНИГМАТСКИ ДВАНАЕСТЕРАЦ, ПРВИ ДЕО** и као и књиге СЛОВНА РЕБУСИЈАДА (2013) и МАГИЧНА ЕНИГМАТИКА (2015) и она је аутобиографског карактера. Садржи избор ауторових радова, са одређеним коментарима, а из области ангажоване енигматике, скандинавски и класичних укрштеница. Књига је на А5 формату са 430 страница.

Рецензенти овог издања су познати енигматски ствараоци Јован ВУКОВИЋ, Мирослав ЖИВКОВИЋ и Владимир ШАРИЋ. Уредник је Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ, који је извршио и унос материјала, прелом страница и техничку припрему издања, корице је креирала Дејана ЈОВАНОВИЋ, док је припрему за штампу обавио Драган ЛОЈАНИЦА. Штампар је била ЈЕФТИНА ШТАМПА из Земуна.

Остали облици загонетања аутора ове књиге (индиректи, испуњаљке, анаграми, пирамиде и клинови и стиховане загонетка), као и остали видови његових енигматских активности (уређивање, друштвено ангажовање, текстови и енигматско издаваштво), биће дати у другој књизи под истим називом.

У предговору књиге аутор каже да циљ овог дела његове енигматске трилогије није жеља да се увелича значај његовог стваралаштва, већ да се кроз загонетачку активност, као што је то био случај и са књигама СЛОВНА РЕБУСИЈАДА и МАГИЧНА ЕНИГМАТИКА, покаже вредност енигматског стваралаштва, његов друштвени значај, али и сва озбиљност и тежина са којима су сучени енигматски ствараоци.

У прологу се, поред осталог, каже да је ова књига део ауторове енигматске историје, али и део историје српске енигматике, којој је он тако несекично припадао. С обзиром на изванредан енигматски потенцијал у Србији, сличну или још бољу књигу могли би да напишу и други искусни енигматски ствараоци и то би не само обогатило енигматско издаваштво у Србији, већ и приказало његове домете и стварало изазове за нова достигнућа, а то би допринело бољем сагледавању српског загонеташтва и његовом даљем развоју.

ТРЕЋА КЊИГА БОРИСА АНТОНИЋА

Загонетачко друштво ЧВОР из Бјеловара представља и девету књигу ове године. То је још једна збирка магичних квадрата коју је премио Борис АНТОНИЋ, а за штампу је уредио Стјепан ХОРВАТ. Ради се о **ЗБИРЦИ КВАДРАТА 9x9 И ВЕЋИХ (1941 – 2020)**.

Књига има 176 страница на којима налазимо око 200 квадрата 9x9 са ових наших простора, објављених, али и досад необјављених, око 30 квадрата 10x10 и 13 састава величине од 11x11 до 14x14 поља. Уз то забележено је и око 50 квадрата 9x9 на неком од страних језика.

Ту су квадрати на енглеском, француском, румунском и бугарском језику. Представљено је и десетак енглеских квадрата 10x10 и један полиглотски 11x11. У књизи такође налазимо и три покушаја палиндромних квадрата 9x9 и пет покушаја израде укрштеница 9x9.

Посебно треба нагласити да су у књизи објављени и 13 формално коректних словеначких квадрата 9x9, који нису објављени у словеначким часописима, при чему су ово први такви квадрати на словеначком језику.

У предговору ове збирке каже се да јој је циљ да се покаже до којег нивоа у квалитету састављања се стигло, да би се наставило још боље и лепше.

У збирци на 50 страница налазимо белешке о речима, подацима о изворима потврђених појмова, као и анализу оних за које није нађена потврда.

У опсежном поговору на 40 страница, по први пут је код нас дат опширан покушај синтезе постојећих начела и упутстава за избор речи при састављању мрежастих загонетака, при чему је један део већ објављен у збиркама квадрата 7x7 и 8x8 истог аутора. Ово може бити полазиште за расправу на тему добијања уједначених и комплетних правила. Као увод у поглавље о квадратима 9x9 на енглеском језику, дат је приказ правила која у њиховом загонеташтву важе при избору речи за мрежасте загонетке.

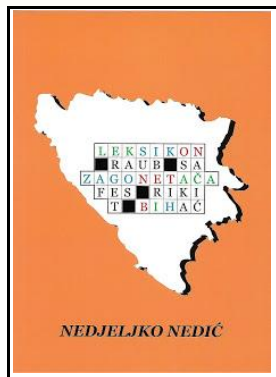
У поговору дат је приказ развоја дисциплина квадрата 9x9 и 10x10 од 1941. до 2020. године, при чему су издвојени најбољи радови. Такође су наведени први покушаји и први формално исправни квадрати код Хрвата, Срба, Словенаца, Црногораца и Бошњака, а наведене су и многе домаће и стране квадратне варијације.

Веома драгоцену и значајну енигматску књигу о магичним квадратима, која показује достигнућа у овој енигматској сфери, али и иницира даља истраживања и остваривање нових домета.

НЕДЈЕЉКО НЕДИЋ ЛЕКСИКОН ЗАГОНЕТАЧА БИХ

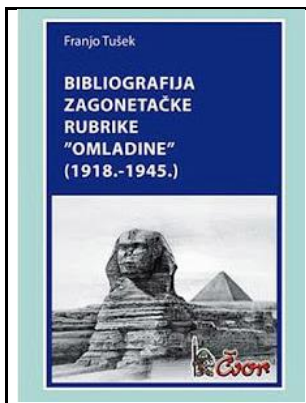
Издавач:

ЗАГОНЕТАЧКО ДРУШТВО РАШЧИЦА,
формат Б5, 79 страница, латиница,
ЗДР – ова библиотека ЕНИГМА, књига 13,
Угљара, 8. август 2020.

Ово значајно енигматско дело, не само за босанско – херцеговачку енигматику, већ и за загонеташтво нашег региона, бивших југословенских простора, аутор је припремао 10 година. Ипак, по речима аутора ово издање није потпуно, јер подаци о неким загонетачима нису могли да се пронађу. Највећу помоћ у прикупљању материјала, пружио је Стјепан ХОРВАТ, коме аутор дугује велику захвалност.

У лексикону се налази преко 320 енигмата, као и преко 160 згонетача са непотпуним подацима. Ту су и наши познати писци: Иво АНДРИЋ, Петар КОЧИЋ, Никола Коља МИЋЕВИЋ, Светозар ЋОРОВИЋ. Поред тога у лексикону је представљен и низ српских енигмата: Славко БОБАН, Михајло ВЕМИЋ, Момир ВУЧЕНОВИЋ, Златко ДЕЛИЋ, Вељко ДОПУЉА, Јадран ГОЛОИГРА, Небојша ДРАГОМИРОВИЋ, Ново ЗЕКИЋ, Станислав ЖЕЛЕЗНИК, Милорад ЖИВАНИЋ, Миљенко ЗУБЕР, Душан ЈАНКОВИЋ, Војин КРСМАНОВИЋ, Миодраг КРСТИЋ, Душко ЛАЗИЋ, Гојко МАНДИЋ, Милосав МАРЈАНОВИЋ, Милош МИЛИЋЕВИЋ, Бранко МИЛОВАНОВИЋ, Ивица МЛАЂЕНОВИЋ, Милутин ПОДБОЈ, Раденко РАКОВИЋ, Младен СПАСОЈЕВИЋ, Мирко СТАНКОВИЋ, Бранко СТОЈАНОВИЋ, што показује на јединствено порекло енигматике на овим нашим просторима.

Бјеловарско Загонетачко друштво ЧВОР издало је осму књижицу ове године. Ради се о **БИБЛИОГРАФИЈИ ЗАГОНЕТАЧКЕ РУБРИКЕ «ОМЛАДИНЕ» (1918 – 1945)**, коју је припремио **Фрањо ТУШЕК**, а та штампу уредио **Стјепан ХОРВАТ**.

Књижица има 90 страница, а ради се о библиографији омладинског листа, који је доносио и загонетке. ОМЛАДИНА, као лист за забаву и поуку средњошколске младежи, појавио се 1. јануара 1918. године на 24 страница повећаног А4 формата. Већ од другог годишта био је месечник, да би пред крај излажења штампан на Б5 формату.

ГОЈКО МАНДИЋ
О В А С Л О В А
ЗАГОНЕТКЕ У СТИХУ

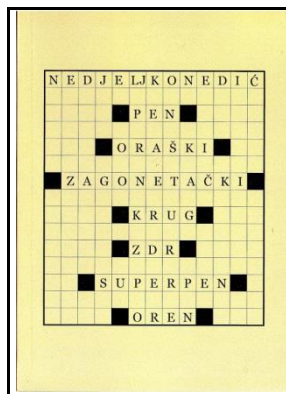
Издавач БИНА, Бања Лука, уредник Младен СПАСОЈЕВИЋ, предговор Радоја РАЦАНОВИЋ, лектор Гојко МАНДИЋ, корице Дарко САМАРЦИЋ КОДАР, штампар СКАНДИ, Бања Лука, А5 формат, страна 104, ћирилица
Бања Лука, 2020.

Истакнути неуморни бањалучки енигмата Гојко МАНДИЋ објавио је нову збирку својих стихованих загонетака. 200 састава (анаграми, учаурени анаграми, додаваљке, чауре, испуштаљке, мењаљке, уметаљке и одузимаљке) верно осликавају Гојково стваралаштво у сегменту енигмопоезије.

У предговору, поред осталог, Радоја РАЦАНОВИЋ каже да не зна да ли је цео Гојков живот поезија, али да енигматика сигурно јесте. Теме које обрађује и решења до којих се долази су више него животни, свакидашњи и општепознати. Уосталом, то је карактеристика и у свим његовим објављеним књигама са енигмама.

До сада је објавио 19 неенигматских и, са овом, 10 енигматских књига. У 46 година бављења енигматиком објавио је преко 8.000 енигматских састава, од којих 75% покривају загонетке у стиху.

НЕДЈЕЉКО НЕДИЋ
ОРАШКИ ЗАГОНЕТАЧКИ КЛУБ

Угљара, 21. свибња (маја) 2020.

Издавач:
ЗАГОНЕТАЧКО ДРУШТВО РАШЧИЦА
ЗДР – ОВА БИБЛИОТЕКА ЕНИГМА, књига 12
Књига садржи енигматске активности ОРАШКОГ ЗАГОНЕТАЧКОГ КРУГА, приказе ПОСАВСКИХ ЕНИГМАТСКИХ НОВИНА од 1999 (ПЕН) и ЗАГОНЕТАЧКОГ ДРУШТВА РАШЧИЦА од 2001 (ЗДР), као и кратке БИОГРАФИЈЕ ОРАШКИХ ЗАГОНЕТАЧА.

Недјељко НЕДИЋ (Толиса крај Орашја, 18. 11. 1962), археолог, новинар, публициста, уредник и врстан хрватски загонетач, објавио је скоро 15.000 разних загонетака. Публиковао је и највећу крижаљку У БиХ, а објавио је 44 књиге. Први је орашки загонетач, председник је ЗД РАШЧИЦА Орашје, а живи и ствара у Угљари крај Орашја, у северној Босни.

Марјан Радаковић, Ниш

ТРОСЛОВНИ РЕЧНИК

ПЛАНИНСКИХ ВРХОВА У СРБИЈИ

НАЗИВИ ПЛАНИНСКИХ ВРХОВА У СРБИЈИ ОД ТРИ СЛОВА

У Србији има знатно више планинских врхова од три слова него трословних назива планина. Овај мали речник може послужити енигматима, јер су ови трословни појмови далеко употребљивији и коректнији од страних топонима или мало познатих или непостојећих скраћеница.

ВИС – Подгорина (557 м); Гледићке планине (698 м); Гоч (786 м); Црна гора (853 м); Кучајске планине (873 м); код Куршумлије (828 м); код Ивањице (913 м); Равна планина (961 м); Стари Влах (1107 м); Чемерно (1246 м); Побијеник (1295 м); Тара (1326 м); Градина (1430 м).

ВРХ – Стари Влах (819 м); Пајеш (992 м); код Сјенице (1184 м); Голија (1271); Стара планина (1588 м).

ВУЗ – Стара планна (1435 м);

ГАЈ – Велика Нинаја (1342 м);

ДЕЛ – Чичавица (805);

ЂЕД – Гиљева (1444 м);

ЖАЛ – Пруговац (787 м);

КИК – Подгорина (795 м); Црна гора (1045 м); Тара (1086 м); Копаоник (1586 м).

КОМ – Рогозна (1071 м); Троглав (1178); Чемерно (1537).

КОЊ – Гледићке планине (744 м).

КРШ – Рудник (620 м); код Пожеге (748 м); Мајдан (831 м); Јадовник (953 м); Копаоник (1103 м).

ЛАЗ – Радан (1126 м);

ЛИС – Крстац (699 м);

НИШ – Златибор (1103 м);

ОАБ – Повлен (1070 м);

ПОД – Копаоник (948 м);

РУЈ – Руј (1704 м);

СИП – Сува планина (765 м); Руј (1240 м); Жар – планина (1589 м);

СУК – Црновљева (988 м);

ТУЗ – Сува планина (1564 м);

ФОК – Љумбардска планина (2301 м);

ЦЕР – Стара планина (1048 м);

ЧИР – Озрен Ревуша (1600 м).

Јован Вуковић, Нова Пазова

ПО УЗОРУ НА НУШИЋА

ПОЕТСКО ПИСМО ЗА ЗЕФИРИНА ГРАСИЈА

Било је то пре четири године, када је дошло до застоја са исплатом хоинорара у "Енигматици". Шта да се ради? Сетим се како је некада конзул у Приштини Бранислав Нушић тражио помоћ министра финансија, јер је каснила плата са конзулат Браниславу Нушићу и секретару песнику Војиславу Илићу.

И ја се одлучим да пошаљем писмо директору "Политике" и "Енигматике" Зефирину Грасију. Ево шта сам написао:

"Поштовани господине Зефирине Граси, нека Вас моје писмо затекне у добром здрављу и још бољем расположењу. Јављам Вам се као сарадник "Енигматике", надам се да сте некад прочитали нешто – "Занимљива енигматика" или "Шаховске занимљивости" из "Разбиобриге". Да Вам се јавим подстакао ме је Бранислав Нушић и његово писмо у сти-ховима, које је својевремено послао министру финансија Југославије, када је било за-стоја са конзулском платом, док су Б. Нушић и песник В. Илић били на служби.

Пошто нешто са хонорарима иде споро и тешко, ево писма, па се бар насмејте ако не може да помогне.

Поштовани господине Граси,
на сарадничком месту да си,
писмо ово било би са више жучи,
ево, да знате, шта нас мучи.
Загонетака има, ал пара нема,
због тога се озбиљан протест спрема.
Зато, кад сте на колегијуму,
сараднички проблем имајте на уму.
То нису паре, то је сића,
Зна добро и Љиља Смајловића!

Без хонорара, УНС без чланова,
треба ли нам брука ова?
Захтев овај, молба нужна,
рекосте "Политика" ником није
остала дужна!

Па кад је тако, Граси, брате,
поздрављају те све енигмате.
Прими поздрав од енигматског кова,
у њихово име писмо срочио,
не Чика, већ деда Јова!
Отворите коверте старе,
где држите стани – пани паре.
Висина ваша, господство фино,
заједно радо би попили румено вино.

Част наша, биће два – три,
немамо ништа ни против контри!
За "Енигматику" имамо загонетке,
али за хонораре код Вас су
одгонетке!!!

Нова Пазова, 25. август 2016.

Срдачан поздрав, Јован Вуковић, дугогодишњи сарадник "Енигматике"

П.С.: О Вашој породици прочитао сам лепе поодатке у "Политикином" фељтону, па Вашим прецима скидам капу.

П.С.: Некада су се директори листова обраћали сарадницима, али мени господин З. Г. није одговорио. Да не грешим душу, можда моје епско писмо није ни добио, а ево оде у заслужену пензију.

Мирслав Живковић, Јагодина

ЛОШ ЕНИГМАТСКИ ПОКЛОН

НИ САВРЕМЕНА КОМПЈУТЕРСКА ТЕХНИКА
НИЈЕ ПОНЕКАД У СТАЊУ

ДА ПРУЖИ КВАЛИТЕТНЕ УКРШТЕНИЦЕ,
КОЈЕ БИ БИЛЕ У СКЛАДУ СА РЕНОМЕОМ «ПОЛИТИКЕ»

«Политика», наш најдуговечнији дневни лист, доживела је стоседамнаест година излажења, уз публикованих преко 38.000 бројева. Неколико пута недељно, у њој се могу наћи и извесни додаци. Субота је резервисана за два таква додатка: «Култура, уметност, наука» и «Укрштеница». Први има завидну традицију и познат је по изузетно квалитетним прилозима. Енигматски додатак се јавио тек последњих двадесетак година. Настао је као намера редакције да се и тој врсти забаве додели нешто више простора. Претходно је у «Политици» увек доношена по једна укрштеница дневно. С обзиром да су је састављали реномирани аутори, те укрштенице су биле сасвим солидног квалитета.

У почетку излажења и суботњи енигматски додатак је био на тој лествици вредности. Када је потом дошло до промене и укључивања нове екипе састављача, лествица се спустила на најниже гране квалитета. Можда већина решаваача и није обратила много пажње на то, али они мало суптилнији љубитељи укрштања речи одмах су запазили да нешто не штима. Један од њих прореаговао је и упутио допис рубрици «Међу нама».

«Политика» је раније у свом издању од петка најављивала поклон за сутрашњи дан. И гле парадокса! Изванредан културни додатак праћен је од невероватно лошег енигматског додатка. Да то није само празна и критизерска прича, најбоље се да видети из следеће анализе речи коришћених у тим укрштеницама.

Па кренимо редом! Прегледан је додатак од 14. новембра ове године. Није било потребно да се узимају ранији бројеви, јер би се само повећао нађени низ грешака:

УЂЕЛО – италијански сликар; **АКРОЈ** – глумац Ден; **ПАУСИ** – провидни папир (мн.); **АМИКЕ** – пријатељице (итал).

Затим следи низ географских назива, које чак и не треба тражити по атласима, јер се можда по први пут срећу у укрштеницама.

АРАРАС је неко језеро у Америци, а **ИНДИО** тамошња река. **ЕЗИНО**, пак, протиче кроз Италију.

Ни филм није заобиђен: **ЧЕР** је амерички режисер Хенри, а **УДИ** је глумица Клаудија. **УНАУ** је некакав сисар крезубица, а **СТАНАТ** је со калаја. Домаћих свежих речи тек има помало на кашичицу, па и оне су толико монотоне, да монотоније не могу бити. У једној од ових укрштеница однос монотоних и немонотоних речи је 11:1.

Може се схватити да свака редакција у поплави конкурентних дневних листова тежи да смањи све трошкове, па и оне својих сарадника. Али то не би смело да буде испод неког прага квалитета. У свету је неписано правило да водећи дневни лист у некој земљи треба да има врхунске сараднике за све рубрике и прилоге.

Ако се настави у оваквом тренду можемо очекивати да се ускоро појаве и ове речи као: **ШПЕРЕ** (множина од шпер–плоче); **ДА ВИНЋИ**, нека минорна филмска личност, или неко сеоце у Сахари.

Марјан Радаковић, Ниш

ШАБАНОВЕ АНАДИПЛОЗЕ И ДВОСЛОВНИ ТОПОНИМИ У СРБИЈИ

АНАДИПЛОЗЕ ШАБАНА БАЈРАМОВИЋА

Ако Вас пут нанесе у Ниш, одмах у центру града поред Нишаве, уочићете споменик Шабану БАЈРАМОВИЋУ, дело вајара Влада АШАНИНА. Почасни грађанин Ниша (2006), први добитник награде за животно дело (НИШВИЛ, 2006) и КРАЉ РОМСКЕ МУЗИКЕ, аутор преко 700 композиција, користио је анадиплозе за називе својих дела. Неке од њих навешћемо у следећем списку:

ТОДОРО, ТОДОРО – сингл из 1874. године (SUZY);

НАНИ, НАНИ – сингл из 1975. године (SUZY);

ЛУТКА, ЛУТКА – плоча из 1988. године (ПГП РТБ);

ЗВЕЗДА, ЗВЕЗДА – плоча из 1993. године (ИТВ МЕЛОМАРКЕТ, НІТЕХ SWISS);

ЛЕМА ЛЕМА – лонгплеј Еве САЛИНЕ из 2016. године, посвећен Шабану, у преводу УЗМИ МЕ УЗМИ;

НИЧ, НИЧ, НИЧ – сингл Шабана БАЈРАМОВИЋА из 1977. године;

ЛИД, ЛИД, ЛИД – превод сингла НИЧ, НИЧ, НИЧ.

Свакако да ово није потпуни списак свих анадиплозних наслова Шабанових песама, јер су многе обелодањене у извођењу других музичара, а он сам није водио рачуна о томе.

На крају треба рећи да је Шабан био неписмен, односно да је завршио само један разред основне школе.

Извор: Драгољуб Б. ЂОРЂЕВИЋ:

ПИТАО САМ МАЛОГ ПУЖА,

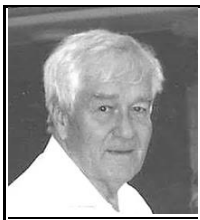
Машински факултет Ниш и Службени гласник,

Београд 2018.

ТОПОНИМИ У СРБИЈИ ОД ДВА СЛОВА

УЉ је планински врх на Сврљишким планинама у подручју Беле Паланке, висине 937 метара. То је поред појмова БА и УБ, још један топоним у Србији који је доступан енигматима, а састоји се само од два слова.

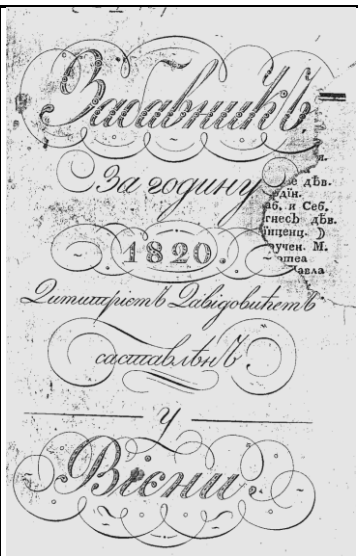
Подсетимо се још једном и назива трословних планина у Србији, које енигмати често користе у својим радовима: ГОЧ (1127 м), РУЈ (1704 м), ХУМ (1502 м) и ЦЕР (689 м).

Мирослав Лазаревић, Београд

**ДВЕСТОГОДИШЊИЦА
ПОЈАВЕ ПРВЕ СРПСКЕ АУТОРСКЕ ЗАГОНЕТКЕ**

ДИМИТРИЈЕ ДАВИДОВИЋ И ЊЕГОВ «ЗАБАВНИК»

У ЛЕКСИКОНУ СРПСКИХ ЕНИГМАТА (М. Лазаревић и Ј. Вуковић, Београд, 2007), налазимо да је ДИМИТРИЈЕ Гаврила ДАВИДОВИЋ рођен у Земуну, 24. октобра 1789. године, а да је преминуо у Смедереву, 6. априла 1838. године.

Био је просветитељ, уредник новина, публициста, историчар, писац, дипломата, министар, а објавио је најстарије српске шараде у ЗАБАВНИКУ у Бечу 1820. године.

У Бечу је уређивао и издавао НОВИНЕ СЕРБСКЕ (1813 – 1822), а издавао је и ЗАБАВНИК, први српски алманах у Бечу (1815 – 1821), а потом у Србији (1833 – 1836).

Димитрије ДАВИДОВИЋ био је секретар кнеза Милоша ОБРЕНОВИЋА (1822 – 1829), а у периоду од 1829 – 1832. године повераване су му важне дипломатске мисије у Цариграду. Био је први уредник званичних «Србских новина» (1834 – 1835), а састављач је и Сретењског устава (1835). Кратко време био је и министар унутрашњих послова и министар просвете.

ЗАБАВНИК је био први српски алманах, који је имао поред календара и прилога и забавно штиво, у коме је било приповедака, песама, разних превода, поука, анегдота, загонетки и слично. Димитрије ДАВИДОВИЋ је значајан за српску енигматику јер је у ЗАБАВНИКУ објављивао и загонетке, а најстарије српске шараде објављене су управо у овом алманаху 1820. године. У ЗАБАВНИКУ за то годиште објављене су 22 загонетке (шараде и логогрифи) непознатог српског аутора.

Свако стваралаштво има и своју историју. Може се рећи да историја српске ауторске загонетке почиње убрзано да се пише од те 1820. године. Наравно, загонетање није било страно у српском народу ни пре овог датума. Народне загонетке су стваране још у средњем веку и ове умотворине анонимних аутора стварале су се и усавршавале генерацијама и преносиле с колена на колена, да би тек касније биле забележене, при чему је велику улогу у овоме имао наш језички реформатор Вук Стефановић КАРАЏИЋ.

Треба рећи и то да су у 17. веку забележене и загонетке у једном српском рукопису, које су се односиле на библијске теме, а да је деспот Стефан ЛАЗАРЕВИЋ написао акростих СЛОВО ЉУБВЕ (1409), прву писану српску загонетку.

После те 1820. године, српска енигматика почиње да бележи златне странице у својој историји. Већ у ЗАБАВНИЦИМА Димитрија ДАВИДОВИЋА (1833 – 1836), објављују се класичне загонетке, шараде и логогрифи, сад већ и са потписима аутора, као што су: Јован КРСТИЋ, Димитрије ИСАИЛОВИЋ, Владислав СТОЈАДИНОВИЋ, Исидор СТОЈАНОВИЋ. Затим Александар АНДРИЋ у својој књизи СТИХОТВОРЕНИЈА (1863), у једном одељку доноси примере загонетака у стиху, тумачећи их као поетске врсте (анаграм, шарада, логогриф, палиндром). И сам је састављао загонетке, објављујући их у својим издањима, као и у СЕРБСКОМ НАРОДНОМ ЛИСТУ Теодора ПАВЛОВИЋА (1842).

Доказ народног усменог колективног загонетања је и ЗАГОНЕТНА СУБОТА, црквени народни празник. Она пада два дана пред почетак седмонедељног Васкршењег поста. Сваке године се помера, с обзиром да је Васкрс покретан празник. Овај празник је био симбол народног ума и духа и стваралачке маште.

Година 1820. узета је и као основ за одређивање ДАНА ЕНИГМАТА СРБИЈЕ. За овај дан узет 21. фебруар, јер је те године ЗАГОНЕТНА СУБОТА, по новом календару, падала на тај дан. Тако су кроз овај датум обједињени и колективно народно загонеташтво и појава бележења првих ауторских загонетака.

Први српски ребус појавио се 18. јануара 1850. године по новом календару у београдском часопису ШУМАДИНКА, који је уређивао Љубомир НЕНАДОВИЋ.

И тако даље, српска енигматика се све више развијала, користећи енигматске облике који су тада били популарни, али и освајајући нове загонетачке сфере. О свему овоме неком другом приликом, а сада ћемо Вам дати копије страница ЗАБАВНИКА из 1820. године са поменутих загонеткама.

197

~~~~~

Загонетке, Србљиним безименим саспаване.

~~~~~

1.

Први слог е минерал,
други дрво,
читава е дружина.

2.

Први е маг,
друга два зајачују јдан,
читава рѣч едно живице.

3.

Први е живошно,
други име реке,
трѣћи другом додај
жа лиу носисе;
последња два значе движенје,
читава су люпо мечпанје.

4.

Полак е существо,
полак е мѣра времена,
читава е име мужко.

5.

С првим те вопрошавам,
с друга два живошно именем,
читава е име презришело,
но невино.

6.

Први е реке едне име,
други е орган пѣла,
читава е гордост.

7.

Први е потреба живина,
друга три есу планета,
читава нам раану преправу.

8.

Први значи вопрос,
други е живошно,
читава е ход.

9.

Први е име пиште,
друга два есу движенје,
читава польскѣй посао.

10.

Читава е едно прозбенје;
опузни прво, значи дрво;
пресени читава на полак,
права е име реке,
друга коиф управла;
ошбаца оп читава прво,

198

пак оп оспраг чипай,
войник носи на обрану;
домети прво, и опет чипай,
кућено е мало жњошно.

11.

Чипава е едно пловило;
опузми прво писмо, една е боя;
и друго опбац, и звер изреци.

12.

Чипава е рык страшний;
опузми прво,
онда е сакаш;
домети обадва, но
избац самотласно,
и назначи дрво.

13.

Чипава е мепал;
опузми прво,
еспе член пбла,
и друго избац,
иле реке значи.

14.

Чипава е мука на орчу;
опбац прво,
на сверу града име,

199

Чипава те мршак;
опбац прво,
на врубини е мило,
и друго измети,
значи место спрашно.

16.

Чипава е место покол;
опузми прво,
спанб е несносно;
и друго опбац,
едне рене-име.

17.

Чипаво е безводно;
опузми прво,
на глави се носи,
и друго избац,
жарвинче изреци.

18.

с. б. спанб е жаоштио;
с. г. у высику гледи,
с. д. прудефта наградуе;
с. ж. мбра опрефлена,
с. м. еспе сакаш.

19.

с. к. на спрани та носиш;
с. б. едно прозясене,
с. г. неплафний,

~ 300 ~

с. р. име дрвета,
с. л. мука є пшлесна,
с. с. нози неугодно.

20.

Чипава є земляи плодъ;
прво и последна два
елементно исплаћне;
оспала средна
єсу орган пшла.

21.

Прва два болесни и мука,
пређий варош у Мачарској,
чипава є плод за ело.

22.

Чипава є човека свойштво;
отбаци прва два,
есп едно дрво;
домекти обадва, пак
избаци два последна,
на српучте мори.

~ 301 ~

4. Богдан.
5. Кошпає.
6. Понос.
7. Воденица.
8. Корає.
9. Косипи.
10. Ечам, чам, Еч, ам, маџ, маче.
11. Сплав, плав, лав.
12. Гром, ром, и грм.
13. Сребро, ребро, Ебро.
14. Брига, Рига.
15. Глад, лад, ад.
16. Гроб, роб, Об.
17. Суво, уво, во.
18. Роб, рог, род, рок, ом.
19. Бок, боб, Бог, бор, бол, бос.
20. Нусшара, пра, уста.
21. Крешавац.
22. Страшн, рашн, спра.

О Д Г О Н Е Т К Е:

1. Собор.
2. Говече.
3. Вообразити.

Марјан Радаковић, Ниш

Из енигматске архиве

МАЈСТОРИ КВАДРАТОЛОГИЈЕ

У Нишу је од 1998. до 2000. године излазио енигматски лист ШАРАДА у издању новинске куће НАРОДНЕ НОВИНЕ. Одговорни уредник био је Тихомир ПОПОВИЋ, а уредник енигматике Марјан РАДАКОВИЋ, уз помоћ чланова редакције из редова Енигматског клуба НИШ. Изашло је седам бројева у којима су се појавила имена 62 енигматска сарадника и више од стотинак загонетака различитог садржаја. Изашао је и један број алманаха СКАНДИ ШАРАДА (пролеће 2000), у којем су представљени сви енигмати Ниша из тог времена.

У ШАРАДИ су се појављивали и магични квадрати, њихове варијације и новитети. Било их је укупно 32 под називима: магични квадрат 5x5 са бројевима, 5x5 слововни, 5x5 у стиховима, 3x5 слововни, 4x5 слововни, 6x6 са бројевима, 6x7 збијени магични квадрат, квадрати 5x7, 7x7, 7x9, 8x8, 9x11, дво-струка укрштеница, магична укрштеница, магични квадрати са шарадом, квадрат са укрштеницом и америчком чауром, повезани квадрати 7x7 и анаграм, криптограм сабирања са магичним квадратом.

Аутори поменутих енигматских творевина били су: Желимир ВУКАШИНОВИЋ, Жарко ЂОКИЋ, Мирослав ЖИВКОВИЋ, Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ, Драган ЛОЈАНИЦА, Јован НЕДИЋ, Бошко ПЕТРОВИЋ, Никола ПЕШИЋ, Бранко ПОЛИЋ, Никола ПОПОВИЋ, Жељко ПРВАНОВ, Марјан РАДАКОВИЋ, Милован САМАРДАКОВИЋ, Живота СТАНКОВИЋ и Мирослав ЦВЕТКОВИЋ.

Повод за ово писање јесте ШАРАДА број 8. Наиме, осми број ШАРАДЕ био је припремљен за штампу и представљање јавности 2000. године. Несрећа је хтела да је тада умро одговорни уредник посебних издања у новинској кући НАРОДНЕ НОВИНЕ Тихомир ПОПОВИЋ. Ново руководство је обуставило издавање свих пратећих часописа (МАТИЦА, РИБОЛОВАЦ, ШАРАДА и други). Не задуго после тога изbacили су и укрштене речи из дневног листа НАРОДНЕ НОВИНЕ, па је и дан данас то једини дневник без укрштенице, и то у граду врших енигмата и уредника многих енигматских публикација.

ШАРАДА, број 8 из 2000. године, била је доступна само члановима редакције и ужем броју сарадника. Представљамо Вам мајсторије врхунских квадратолага, које су требало да буду објављене на једној страни овог броја часописа.

РЕШЕЊА СА СЛЕДЕЋЕ СТРАНЕ:

Квадрат 8x8: распасан, антипапе, Стољанин, пиљарица, апаратић, санитети, апицитис, не наћи се;

Квадрат 7x7: ђокисти, обрстар, крштена, истрпан, степсти, Танатос, иранист;

Слововни квадрат 5x5: го као репа, касно запети, озарити се, репетитори, патисерија.

КВАДРАТ 8x8

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

1. Распојасан, раскомоћен, 2. Супарници и незаконити владари Ватикана у средњем веку, 3. Становник Стола код Бабушнице, 4. Продавачица воћа и поврћа, 5. Мали апарат, справица, 6. Јавне здравствене установе, 7. Запаљење врха корена зуба, 8. Не сусрести се на одређеном месту.

А, А, АН, ЉА, ЉА, НА, НЕ, НИ, НИН, ПА, ПА, ПА, ПЕ, ПИ, РА, РАС, РИ, СА, САН, СЕ, СТО, ТЕ, ТИ, ТИ, ТИС, ТИЋ, ЋИ, ЦА, ЦИ.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Бошко Петровић, Београд

КВАДРАТ 7x7

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

1. Обожаваоци некада веома популарног певача Ђорђа Марјановића, 2. Стари назив за пуковника, 3. Женско име (трпни придев од глагола крстити), 4. Који је избачен након што је био негде утрпан, ископан, 5. Обори-ти, слегнути, спустити, 6. Божанство смрти по старогрчкој митологији, 7. Персијанист.

БР, ЂО, И, ИС, КИ, КР, НА, НА, НИСТ, О, ПАН, РА, СТАР, СТЕП, СТИ, СТИ, ТА, ТОС, ТР, ШТЕ.

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

Јован Недић, Бели Манастир

СЛОВОВНИ КВАДРАТ 5x5

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

1. Израз за јако сиромашну особу, за особу која је без игде ичега, 2. Кренути у акцију, напрегнути се кад више нема шанси за успех, 3. Постати ведар, орасположити се, 4. Инструктори који са ђацима утврђују пређено градиво, репетенти, 5. Страни назив за продавницу колача, посластичарница.

ГО, ЗА, ЗА, ЈА, КА, КА, О, О, ПА, ПА, ПЕ, ПЕ, РЕ, РЕ, РИ, РИ, РИ, СЕ, СЕ, СНО, ТИ, ТИ, ТИ, ТО.

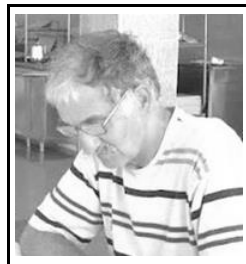
Мирослав Лазаревић, Београд

	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

Мирослав Живковић, Јагодина

СТАРЕ БИБЛИЈСКЕ ЗАГОНЕТКЕ У СРПСКИМ РУКОПИСИМА

**ДУПЛА ЗАГОНЕТНОСТ НАЈСТАРИЈИХ ПРИТЧА
БАЗИРАНИХ НА БИБЛИЈСКИМ ТЕМАМА**

У својих шездесетак до сада изашлих бројева, ВЕСНИК је обрадио читав спектар тема везаних за свеукупно загонеташтво. Неколико објављених текстова тицали су се загонетака из давних времена. Бројеви 33, 34 и 62 су донели такве прилоге. Поменуте су загонетке из Библије, као и оне из Месопотамије и Енглеске.

О старим српским загонеткама говорило се на један индиректан начин и то у написима о Вуковом доприносу на овом пољу, као и у објашњењима око успостављања ЗАГОНЕТНЕ НЕДЕЉЕ. Поуздано се зна да је Вук КАРАЏИЋ објавио прве загонетке у СРПСКОМ РЈЕЧНИКУ 1818. године. Већи њихов број (чак 166) нашао се, потом, у књизи СРПСКЕ НАРОДНЕ ПРИПОВЈЕТКЕ из 1821. године. То су углавном биле загонетке, које су се говориле у народу, а чије време настанка није било могуће утврдити.

Неки упорни књижевни истраживачи су се због тога упустили у потрагу за најстаријим загонеткама на нашем језику. Ђуро ДАНИЧИЋ је успео да пронађе један српски рукопис из 17. века и у њему неколико ПРИТЧИ. У то време је реч притча коришћена као термин за загонетку. Ове притче налазиле су се одмах иза списка деспота Стефана ЛАЗАРЕВИЋА. Из тог разлога, Даничић је изнео претпоставку да су и оне дело нашег деспота – песника.

Други један истраживач, Р. АБИХТ, који је писао о деспотовим литерарним радовима, сматрао је да је ове притче саставио КОНСТАНТИН ФИЛОЗОФ. Дилему је коначно разрешио Драгутин КОСТИЋ, који је утврдио да ти састави не припадају деспоту Стефану.

Они су преузети из апокрифног РАЗГОВОРА ТРОЈИЦЕ СВЕТИТЕЉА.

Висprenост тадашњег аутора огледа се у дуплој загонетности самих притчи. Да би се дошло до решења, мора се открити и задата шифра. Коришћен је систем замене слова бројевима. Ту је Даничић одиграо значајну улогу јер је открио тајне кодове у тумачењима ових загонетака. Било би исувише приметно давати објашњење тих поступака, већ рећи нешто друго. Притче су углавном биле везане за познате библијске теме, па је зато после сваке загонетке и њеног тумачења дато и тачно објашњење. Текст загонетака је делимично прилагођен савременом језику, те би оне изгледале овако:

МУЖ МОЈ ОТЋ ТВОЈ, И ОТЋ ТВОЈ ОТЋ МОЈ.

**АЗ ЖЕ (а ја) МАТИ ТВОЈА СЕСТРА ТИ СЕ НАРИЧУ (наричем).
ТЛК (тумачење). ЛОТ САТВОРИ ДЕТИШТ (дете) СА ДАШТЕРИЈУ
(ћерком) СВОЈЕЈУ. И СИЈЕ (ово) РЕЧЕ МАРИЈА ОТРОЧЕДУ (детету).**

Лота су ћерке опиле и легле са њим да би «сачувале семе свог оца».

КТО НЕ РОЖД СЕ (не родивши се) И ПОЈЕТ (узе)

ИСКРЊУЈУ (праву) СИ (себи) МАТЕР (за) МУЖА.

ТЛК. ЕВА АДАМА.

Ева је створена из Адамовог ребра, тако да је он њена «права мати».

**НЕМ ПОКЛИСАР, СА КЊИГАМИ НЕНАПИСАНИМИ, ПРИДЕ КА ГРАДУ,
КА ЊЕМУ ЖЕ НЕ ИМА ПУТА.**

ТЛК. ГОЛУБ ПОСЛАН ОТ НОЈА ИЗ КОВЧЕГА.

Прва животиња која је изашла након спуштања Нојевог ковчега била је голуб.

ВРТОГРАДАР БАХЧОВАН (баштован) НЕРОЖДЕН, СВЕШТЕНИК

НЕОСВЕШТЕН (непосвећен), ЂАКОН ОТВРЖЕ СЕ ХРИСТА,

ПЕВАЦ БЛУДНИК.

ТЛК. АДАМ И ПРЕТЕЧА (Јован) И ПЕТАР АПОСТОЛ И ДАВИД ПРОРОК.

Адам је начињен од земаљског праха, те зато он није рођен. Јован Претеча је припремао пут Христу и крштавао пре него што су то радили посвећени свештеници. Апостол Петар се за време ислеђења код Кајафе био одрекао Христа. Давид је био блудник, јер је намерно послао Урију у рат где је овај погинуо, а затим је узео његову жену Витсавеју.

Највероватније да су ове притче преузете из неких страних извора и преведене на наш језик. С обзиром да су ови састави преузети из часописа ДЕЛО, годиште 1959, могуће је да је касније дошло до нових сазнања о овоме. У сваком случају, треба сматрати, уколико се другачије не потврди, да су то најстарије загонетке у нашој књижевности.

Српски енигмати су публиковали завидан број књига посвећен разним енигматским темама. Од тога су две фундаменталног значаја, јер обрађују опште области, а то су **ЛЕКСИКОН СРПСКИХ ЕНИГМАТА** и **БИБЛИОГРАФИЈА СРПСКЕ ЕНИГМАТИКЕ**. Да би се заокружила целина таквих значајних књига, преостало је да се ураде и ова издања: **ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЕНИГМАТСКИХ ВРСТА** и **ИСТОРИЈАТ СРПСКЕ ЕНИГМАТИКЕ**. Постоји поприличан број текстова о томе, али разбацан по разним енигматским и неенигматским публикацијама. То би се морало поступно прикупити, систематизовати, допунити, редиговати . . . Тражи се само неко (или неколико) ентузијаста који би се прихватили таквог захтевног посла.

ВЛАДИМИР ШАРИЋ, Шимановци

ПОЕТИКА ЕНИГМАТИКЕ ГОРДАНЕ ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ

Поетско и енигматско стваралаштво Гордане Јовановић Шарић је испреплетано и веома повезано. Стиховима, односно поезијом и загонеткама почела се бавити још у ђачко доба, тако да су се први радови појавили у "Сремским новинама" 1962. године. Прве књиге из Горданиног пера појавиле су се 2002. године.

Прва енигматско – поетска књига **"ИГРА РЕЧИ"** имала је за циљ да се њене загонетне креације, објављиване током претходних 20 година у новинама и енигматским часописима, могу сврстати међу корице једне занимљиве публикације, где налазимо око 550 ауторских загонетака, већином у стиху. Издавачи су Енигматски савез Србије и Удружење енигмата "Вук Караџић". Писац предговора Јован ВУКОВИЋ, у тексту "ЖЕНЕ И ЕНИГМАТИКА", даје поглед на то које су се све жене код нас бавиле загонеткама, почев од Ленке ГЕРДЕЦ из Вршца из 19. века, па преко Даринке К. СУБОТИЋ, Десанке МАКСИМОВИЋ, Јованке ХРВАЋАНИН, поменувши и сараднице "Енигме" Ксенију СТОЈКОВАЦ, Миру ПИНТЕР, Златку БЈЕЛОВУЧИЋ, Љерку РАДИВОЈ, а од 1970. године и Гордану ЈОВАНОВИЋ, Персиду РАДАК, Биљану ТУРЈАЧАНИН и Јелену АНТИЋ.

У рецензији под називом "ЧАРОВНА ИГРА РЕЧИ", Јован ВУКОВИЋ се осврнуо на садржај књиге истакавши: "Вредност неких загонетака Гордане ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ је антологијска. Део песничких загонетака је илустрован што им даје посебну вредност и привлачност. Мањи део исказан је у прози, у једној реченици, као афоризам, али са довољно "путоказа" ка одгонетки – коначном решењу".

Друга енигматско – поетска књига **"ЂАЧКЕ ЗАГОНЕТКЕ"** појавила се 2008. године, са 365 ауторских загонетака (у стиху и у прози). Издавачи су били Енигматски савез Србије и "БеоСинг". Рецензенти и уводничари књиге су дали текстове: "ЗАГОНЕТКЕ ЗА ОШТРОУМНЕ" (Јован ВУКОВИЋ) и "ДЕЧЈА ПОЕЗИЈА У ЕНИГМАТИЦИ ИЛИ ЕНИГМАТИКА У ПОЕЗИЈИ ЗА ДЕЦУ" (Мирослав ЛАЗАРЕВИЋ). Констатује се да ова књига даје значајан допринос дејој енигматици. Она наставља традицију многих дејјих песника – енигмата, који су објављивали загонетке – песме, као што су Јован ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ, Бранислав ЦВЕТКОВИЋ, Живојин КАРИЋ, Јованка ХРВАЋАНИН, Десанка МАКСИМОВИЋ, Гвидо ТАРТАЉА, Селимир МИЛОСАВЉЕВИЋ, Милорад РАДУНОВИЋ, Момчило ТЕШИЋ, Добрица ЕРИЋ, Љубивоје РШУМОВИЋ и други, али и енигмата – песника, као што су Бранислав ОБРАДОВИЋ, Никола ПЕШИЋ, Миодрaг ПЕЈИЋ и други.

Ауторка је на почетку књиге акростих посветила најстаријој унуци (ИСИДОРА) и песмом МОЈА ПРВА ЗАГОНЕТКА објаснила како је почела да се бави загонеткама:

МОЈА ПРВА ЗАГОНЕТКА

Кад сам била ја ђак мали
и учила прва слова,
кад су оловку ми дали
- родила се љубав ова.

На путу ка новој срећи
све сам речи окретала,
читајући и учећи
увек нешто загонетала.

Игра траје пола века,
слова чудна кола сплићу,
од ње нема бољег лека
да ти ведре зоре свићу.

Светлуцаће искре плам
док траје и живот сам,
овом књигом желим да вам
зрнце своје среће дам.

Ево и једне загонетке из књиге:

Прво слово једног града
у неповрат када оде,
остаће нам само тада
агрегатно стање воде.

(Решење: БЛЕД – ЛЕД, "Сремске новине", 23. 10. 1963)

Трећа енигматско – поетска књига Гордане ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ носи назив **"АНАГРАМИСАНИ ХЕЛЕНИЗАМ"** (митови кроз анаграме). Књига је штампана у издању "БеоСинг" 2016. године. Кроз стихове са анаграмима приказано је 70 митова из грчке митологије, а назив књиге дао је недавно преминули песнички бард и енигмата Радомир МИТУНОВИЋ, који је иначе и рецензент, са текстом "АХ, ДИВНОГ ЛИ ДАРА".

УВОДНА ПЕСМА (анаграм)

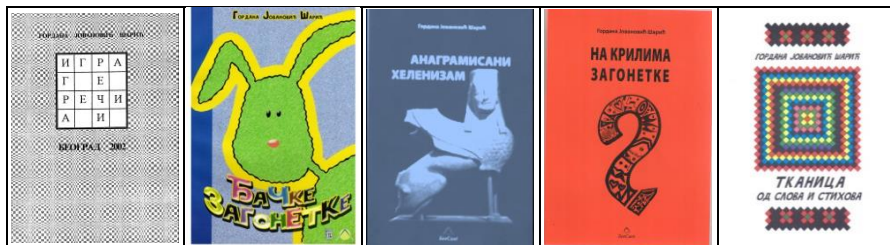
Од стихова и од слова	Постављам у златни рам
ФИН САГ ткам,	радознали анаграм.
од мало блага што имам.	Загонетке ја ти дам,
Скромног знања само плам.	одгонетке нађи сам.

(Решење: СФИНГА)

Као одјек бављења класичним уметничким загонеткама из времена Фестивала српске ауторске загонетке, у организацији Енигматског клуба НИШ (2005 – 2015), настала је књига Гордане ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ **"НА КРИЛИМА ЗАГОНЕТКЕ"**. Ту је објављено 408 ауторских загонетака, чија су решења поређана по азбучном редоследу. Издавач је био "БеоСинг" из Београда (2018). Рецензенти књиге били су Момир ПАУНОВИЋ (текст "РАСКОШАН ПЕСНИЧКИ И ЗАГОНЕТАЧКИ ДАР") и Никола ЧД ПЕШИЋ (текст "ГОРДЕ ЧАРОЛИЈЕ").

"ТКАНИЦА ОД СЛОВА И СТИХОВА" је настала као продукт дугогодишњег анаграмирања имена и презимена познатих личности, назива уметничких дела и географских и историјских наслова. Књигу је штампао и издао "БеоСинг" из Београда 2019. године. Књига садржи 524, што стихованих што прозних састава и представља тканицу од слова и стихова. Рецензент и технички уредник књиге био је Динко КНЕЖЕВИЋ, који у тексту "СВЕ ЈЕ ЉУБАВ" (извод из рецензије) посебно наглашава: ВРАЋАЈ ОНОГ ДИВНОЋИ ШАРА! (Решење: ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ). Уводни текст дао је уредник Владимир ШАРИЋ, под називом "ОД ИГРЕ РЕЧИ ДО ТКАНИЦЕ ОД СЛОВА И СТИХОВА, подсетивши читаоце на стваралаштво Гордане ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ у пери-оду од 2002. до 2019. године.

Поетика енигматике Гордане ЈОВАНОВИЋ ШАРИЋ је заправо енигматика поетике, јер се преплићу песнички и загонетачки садржаји и показују њено врхунско поимање обе ове стваралачке сфере.

Блог Недјељка Недића ДУЕ ДЕСЕТА УМЈЕТНОСТ ЕНИГМАТИКА

ОБЈАВЉЕНО: 11. ЛИСТОПАДА (ОКТОБРА) 2020.

Miroslav na kvadrat (11)

SLOGOVNI ROGALJ

16234

BE, CE, CE, KON, ME, ME, NA, NI,
NI, NIĆ, RA, RA, RA, RI, RI, SPI,
TI, TI, TO, TO.

VODORAVNO I OKOMITO: 1. Završenici, urotnici, 2. Remeni na hlačama koji idu preko ramena, 3. Učvršćivati betonom, 4. Ime i prezime naše pjevačice zabavne glazbe. (a)

(Miroslav Lazarević)

		1	2	3	4
		KON	NA	BE	ME
1	KON	SPI	RA	TO	RI
2	NA	RA	ME	NI	CE
3	BE	TO	NI	RA	TI
4	ME	RI	CE	TI	NIĆ

(Miroslav Lazarević, Čvor Razbibriga broj 418, 3. VII. 1982.)

SLOGOVNI KVADRAT **5 × 5**

28

	1	2	3	4	5
1	TI	A	MI	NA	ZA
2	A	E	RO	BA	TI
3	MI	RO	DI	JI	CA
4	NA	BA	JI	VA	TI
5	ZA	TI	CA	TI	SE

A, A, BA, BA, CA, CA, DI, E, JI, JI, MI, MI, NA,
NA, RO, RO, SE, TI, TI, TI, TI, VA, ZA, ZA.

VODORAVNO I OKOMITO: 1. Ferment koji cijepa tiamin (vitamin B₁), 2. Igrač u zraku, igrač na konopcu; onaj koji ide po zraku, mudrijaš [množ.], 3. Začin (umanj.); vrsta mirišljave baštenske trave, 4. Zapodijevati, zametati razgovor, 5. Nalaziti se, bivati na određenom mjestu ili u određenom stanju (u nekom trenutku).

(Miroslav Lazarević, Vjesnikov Kviz broj 371, 7. V. 1986.)

IZ ZEMLJOPISA (slogovni četverokut 4x4)

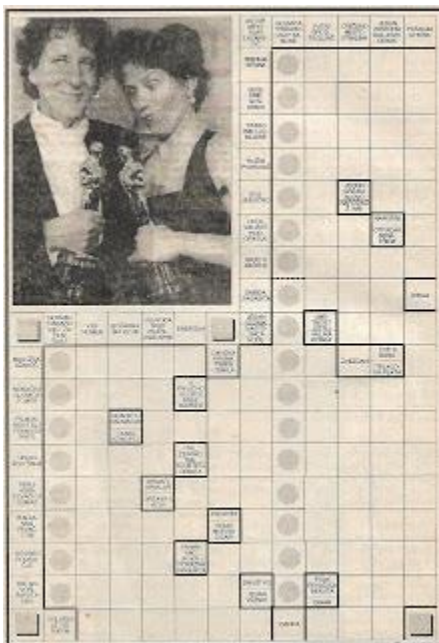
BO, ČAN, ČAN, KA, KA,
KE, KE, LE, LE, LONG,
RA, RA, TA, TA, VER,
VIR.

VODORAVNO I OKOMITO: 1. Stanovnica mjesta Boleč kod Beograda, 2. Mjesto u SR Crnoj Gori u području Pljevalja, 3. Stanovnice mjesta Čantavir u Bačkoj, 4. Indonežanski otok na sjeveru Molučkog mora. (a)

Miroslav Lazarević

	1	2	3	4
1	BO	LE	ČAN	KA
2	LE	VER	TA	RA
3	ČAN	TA	VIR	KE
4	KA	RA	KE	LONG

(Miroslav Lazarević, Čvor Križaljka broj 451, 13. IV. 1988.)

(Miroslav Lazarević, Enigmatski skerco broj 18, travnja 1997.)

1 2 3 4 5 <table border="1" style="width: 100%; height: 100px; border-collapse: collapse;"> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>5</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table> ВИ, ВИ, КА, КА, КО, КО, ЛИ, ЛИ, ПА, ПА, НА, НА, О, О, ПО, РА, РЕ, РЕ, СЕ, ТИ, ТИ, У, ЦИ, ЦИ. ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Старији израз за околиш крај, околину, 2. Који се могу опорези, опоречни, 3. Вештина плесања (стр.), 4. Износити на лиценцију, продавати на лиценцији, 5. Задовољити се вичући, наситити се викања.	1					2					3					4					5					K 1 2 3 4 <table border="1" style="width: 100%; height: 100px; border-collapse: collapse;"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table> Magični fik 76 VA, VA, VEN, VEN, ZA, JA, LA, LA, NI, O, PRI, PRO, RI, RI, SE, STA, TI, TI, TI, TI, TOR, TU, CI, CI. ВОДОРАВНО I УСПРАВНО: 1. Jedva se provlačiti kroz neki otvor, 2. Dotrajali ventilator, 3. Pretvaranje državne u privatnu svojину, 4. Svojsveni ventilaciji. Miroslav LAZAREVIĆ						1					2					3					4				
1																																																			
2																																																			
3																																																			
4																																																			
5																																																			
1																																																			
2																																																			
3																																																			
4																																																			

(Miroslav Lazarević, Beokviz broj 9, 5. XI. 1998.)

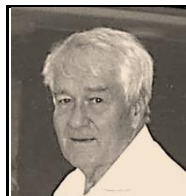
(Miroslav Lazarević, Novosti enigma broj 2409, 1. X. 2016.)

(Miroslav Lazarević, Vesnik EKNZ-a broj 62, srpnja 2020.)

Мирослав Лазаревић, Београд

ТРИДЕСЕТПЕТ ГОДИНА ЕНИГМАТСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Као и у другим земљама, у свим сферама стваралаштва, тако је и код нас, у енигматици, када је она стекла одређени третман, постојала тежња за удруживањем стваралаца из те области, да би лакше могли да се изборе за своје место и статус у друштву и да би лакше могли да остварују своје циљеве. Такве организације су увек биле и морају бити у функцији поклоника тог стваралаштва, морају се борити за њихове интересе, али и презентирати, у свакој прилици, значај и домете те сфере људских преокупација.

Мада се идеја о удруживању српских енигмата јавила већ раније, Енигматски савез Србије основан је **21. септембра 1985. године** у Ваљеву, на 17. Сусретима загонетача и одгонетача тадашње Југославије. Тада је у циљу организовањег рада и обезбеђивања места у друштву које овом умном стваралаштву и припада, одлучено да српски енигмати формирају једну асоцијацију на нивоу Србије. Оснивачи Енигматског савеза Србије били су: Енигматски клуб «Београд», Енигматски клуб «Бор», Ваљевски енигматски клуб «Бранковина», Енигматска секција РКУД «Вискоза» из Лознице, Енигматски клуб «Гњилане» и Енигматско друштво «Загонетка» из Београда. Данас у саставу Енигматског савеза Србије имамо са статусом правног лица: Енигматски клуб «Бор», Удружење енигмата «Вук Караџић» из Београда, Енигматско друштво «Др Ђорђе Натошевић» из Сомбора, Енигматски клуб «Нова загонетка» из Београда и Енигматски клуб «Пирамида» из Новог Сада, а са статусом секције Енигматског савеза Србије: Енигматски клуб «Браничево» из Пожаревца, Енигматски клуб «Ваљево», Енигматски клуб «Изазов» из Лознице, Енигматски клуб «Срем» из Пећинаца и Енигматски клуб «Ниш». У међувремену је и Енигматски клуб «Кикинда», са статусом правног лица, био члан ове асоцијације, али је искључен из ње због непоштовања општеприхваћених правила у раду овакве организације и својевољног наступања у неким ситуацијама, не поштујући и уважавајући остале чланове.

Јасно је да се у оваквим организацијама морају поштовати општи интереси, прихваћена правила деловања, без наметања појединачних ставова.

Први председник Енигматског савеза Србије био је Ваљевац **Бранко Полић**, који је на тој дужности био све до 1991. године. Затим је на челу српских енигмата био **Јован Вуковић** из Нове Пазове (1991 – 1995), па опет **Бранко Полић** (1995 – 2000), затим Нишлија **Никола Поповић** (2000 – 2001), Новосађанин **Миле Јанковић** (2001 – 2004), Београђанин **Мирослав Лазаревић** (2004 – 2013), па Београђанин **Милорад Живанић** (2013 – 2015) и Крагујевчанин **Александар Јанковић** (2015 – 2017). Од тада па до данас, српске енигмате води, осми по реду председник, Сомборац **Жељко Димовић**.

У овом тридесепетогодишњем деловању и раду, Енигматски савез Србије имао је и падове и успоне, што је нормално за сваку организацију и што је био резултат не само објективних, већ и субјективних фактора. Оно где је најмање урађено било је омасовљење и популаризација енигматике међу најмлађима који би требало да наставе и унапреде започете активности. Исто тако није се довољно пажње посветило енигматском издаваштву, јер, с обзиром на капацитете са којим располаже српска енигматика, требало је бити знатно више енигматских књига и речника, који не само да дају пресек постигнутих резултата и домета, већ су и покретач нових изазова и даље популаризације и унапређивања овог стваралаштва. Исто тако, и поред више покушаја, није се успело у публикавању сталног енигматског часописа. Тако су се у 2007. години, прво као подлиски «Гласа јавности» и «Курира», а затим као посебна издања, појавиле енигматске публикације «Вијуга» (9 бројева) и «Решко» (8 бројева). У 2008. години, као викенд додатак дневном листу «Газета», публикована је «Газета забава». У периоду од 2010 – 2013. године (150 бројева), као прилог дневном листу «Ало!» недељом излази «Ало! разбрига». Касније је успостављена и сарадња са новинама «Српски телеграф» и «Блиц», где су се исто објављивали енигматски додаци.

Ипак, у периоду који је иза нас било је и веома значајних резултата у српском загонеташтву, захваљујући деловању Енигматског савеза Србије. Покушајемо да набројимо најзначајније активности, које су допринеле да српска енигматика добије бољи положај у друштву и да буде једна од боље третираних на овим нашим просторима.

У периоду од 1995 (број 1) до 2002. године (број 47), под уредничком палицом **Бранка Полића**, излазио је МИНИ КВИЗ, забавник за младе, односно ревија за основце, са разноврсном енигматиком са радовима основаца.

Почев од 1998. године почеле су организације СУСРЕТА ЕНИГМАТА СРБИЈЕ, са тежњом да домаћини овог окупљања, по могућству увек буду енигмати из другог града Србије. После овог првог сусретања у Београду, сусрети српских енигмата одржавали су се у следећим местима: Београд (2001), Нови Београд (2002), Панчево (2004), Нишка Бања (2005), Бајина Башта (2006), Лозница (2007), Сомбор (2008), Вршац (2009), Крагујевац (2010), Пожаревац (2011), Кикинда (2012), Врање (2013), Борско језеро (2014), Ваљево (2015), Чачак (2016), Суботица (2017), Сремска Митровица (2018) и Врњачка Бања (2019). Јубиларни 20. Сусрети енигмата Србије требало је да се одрже у Нишу 2020. године, али су због пандемије коронавируса одложени, мада је све било припремљено за њихову реализацију.

Информативно – теоријски лист ГЛАСНИК почео је да излази 1996, а последњи 37. број је изашао 2017. године. Уредници су били: **Бранко Полић**, **Јован Вуковић**, **Мирослав Лазаревић**, **Милорад Живанић** и **Александар Јанковић**. Штета је што ово гласило више не излази, јер је оно итекако потребно једној организацији као што је Енигматски савез Србије. 2006. године ова публикација је добила од Народне библиотека Србије у Београду и свој Међународни стандардни број за серијске публикације (ISSN број), који служи за њену идентификацију на националном и интернационалном нивоу.

Интернетски САЈТ ЕНИГМАТСКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ функционише од 2006. године и преко њега су се приближиле све важније информације и обавештења из српске енигматике свим компјутерских корисницима друштвених мрежа у Србији и иностранству. Ово електронско представљање активности српских енигмата одржавали су и уређивали: **Драган Лојаница**, **Миле Јанковић** и сада **Воја Додевски**. Ту је било и приказа енигматских књига, као и других енигматских текстова из разних сегмената овог стваралаштва.

Енигматски савез Србије био је суиздавач или издавач одређеног броја енигматских књига и речника. У последње време ова активност је прилично замрла, надамо се да ће јој се поново посветити потребна пажња. Навешћемо 28 издања код којих се ЕСС појављивао као суиздавач или издавач: «Игра речи», «Лексикон српских енигмата», «Речник 5 – III том», «Ђачке загонетке», «Речник скраћеница, акронима и ознака», «Прича о словним квадратима», «Антологија српске ауторске загонетке», «Моји анаграми на фејсбуку», «Речник 5 – IV том», «Разонода уз укрштене речи», «Словни ребус енциклопедија», «Словни ребуси Михајла Вемића», «Енигматика за млађе и старије», «Лексикон литерата лауреата – II књига», «Мозгалица индирект», «Икона светли», «Енигма 1 – 200», «Библиографија српске енигматике», «Мој источник знања за енигматику 1», «Енигматска енциклопедија личности и дела», «Мој источник знања за енигматику 2», «Мој источник знања за енигматику 3», «Мој источник знања за енигматику 4», «Лексикон литерата лауреата – III књига», «ФЕЗ загонетке», «Мој источник знања за енигматику 5», «Алманах Сусрета енигмата Србије» и «Лексикон филмских стваралаца лауреата».

Први пут у историји српске енигматике, једна књига добија велико признање од Удружења новинара Србије, чиме је још једном потврђено да је енигматика део новинарске професије. Књизи «Лексикон српских енигмата», 2007. године, УНС је доделио годишњу награду «Жика М. Јовановић» за допринос историји штампе и новинарства и књигу оценио као капитално дело српског новинарства.

На 9. Сусретима енигмата Србије у Вршцу 2009. године, уведен је ДАН ЕНИГМАТА СРБИЈЕ (21. фебруар). Тражен је најстарји датум који је могао да обједини народно загонетање и класичне ауторске загонетке, па је утврђено да су прве српске ауторске загонетке објављене 1820. године у »Забавнику» Димитрија Давидовића, а те године је «Загонетна субота», народни празник који је био симбол за средњовековно усмено колективно народно загонетање, падао 8. фебруара или данас по новом календару 21. фебруара. Пошто је «Загонетна субота» покретни празник, који прати Ускршње празнике, то је договорено да се Дан енигмата Србије сваке године обележава пригодним скупом или такмичењем у дан када те године пада «Загонетна субота».

Поред тога, Енигматски савез Србије је успешно организовао и низ такмичења у решавању и састављању загонетака, нарочито на Сусретима енигмата Србије, где су ова такмичења проглашавана и за првенства Србије.

У последње време активности ЕСС – а свODE се углавном на сарадњу у појединим листовима. Ипак, укупно гледано, у периоду од 35 година деловања и рада, постигнути су видљиви резултати, који би били још већи да су унутар ЕСС – а били бољи међуљудски односи и лични интереси подређени општим.

СА БЛОГА ЗА ЛЈУБИТЕЉЕ РЕБУСА БРАНИСЛАВА НИКИЋА
rebusi.blogspot.com
МЕСЕЧНИ «НАЈРЕБУСИ»

ПОБЕДНИЧКИ РЕБУС ЗА МЕСЕЦ СЕПТЕМБАР 2020.

Аутор: БРАНИСЛАВ НИКИЋ
Морски разбојници (4, 6, 7 = 6, 6, 5)

ПОЛАКО ПИРАТИ ПЛОВЕ (Пола копира типлове)

ДЕСЕТ ПРВОПЛАСИРАНИХ РЕБУСА У СЕПТЕМБРУ МЕСЕЦУ 2020.

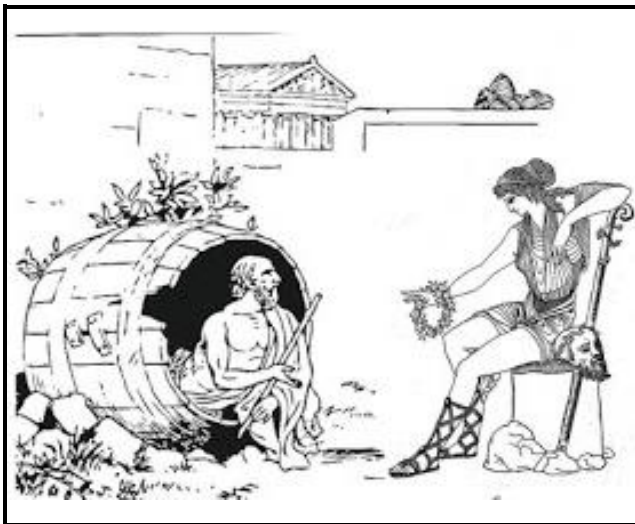
1. ПОЛАКО ПИРАТИ ПЛОВЕ (Пола копира типлове, Бранислав НИКИЋ);
2. БОСА ИМА НИЗ АТРИБУТА (боса Иман иза три бута, Чедомир ЈЕЛИЋ);
3. ВЕЗИРИ ГОЛУ МОЛЕ РАЈУ (вез и ригол у молерају, Чедомир ЈЕЛИЋ);
4. ШИРЕ РУСИ ЛАЖИ (Ширер у силажи, Чедомир ЈЕЛИЋ);
5. ПОКАЗНА МАПА УЧИНА (по казнама паучина, Зоран МИЛУНОВИЋ);
6. СОБА ДО МОРА (с обадом Ора, Чедомир ЈЕЛИЋ);
7. ДОМАР АДО НЕМА СТИЛА (до Марадоне мастила, Чедомир ЈЕЛИЋ);
8. ДИВА БЕЗ ОСКАРА (дива Безос кара, Чедомир ЈЕЛИЋ);
9. ЋУК ТЕРА ШЕВЕ (Ћуктераш, Еве, Чедомир ЈЕЛИЋ);
10. ПОДЛИ ПОМОРЦИ (под липом Орци, Зоран МИЛУНОВИЋ);
11. РАДИО ПРЕСЕК ВОЈА (радио пре секвоја, Бранислав НИКИЋ).

СА БЛОГА ЗА ЉУБИТЕЉЕ РЕБУСА БРАНИСЛАВА НИКИЋА
rebusi.blogspot.com
МЕСЕЧНИ «НАЈРЕБУСИ»

ПОБЕДНИЧКИ РЕБУС ЗА МЕСЕЦ ОКТОБАР 2020.

Аутор: БРАНИСЛАВ НИКИЋ

Из сполних органа (ијекавица, 6, 1, 6 = 3, 10)

ДИО ГЕНИТАЛИЈА (Диоген и Талија)

ДЕСЕТ ПРВОПЛАСИРАНИХ РЕБУСА У ОКТОБРУ МЕСЕЦУ 2020.

1. ДИО ГЕНИТАЛИЈА (Диоген и Талија, Бранислав НИКИЋ);
2. И ВАНГЛУ МИ ОТЕЛА (Иван глуми Отела, Зоран МИЛУНОВИЋ);
3. НИКА ЛУПИ ПЕТАМА (никал у пипетама, Чедомир ЈЕЛИЋ);
4. БЕРЕ ТЕО КОКОСЕ (берете око косе, Чедомир ЈЕЛИЋ);
5. ПАРА ФИШЕК СПИРА (парафи Шекспира, Гојко МАНДИЋ);
6. БРИНЕ РУС ЕЛУ (Бринер у селу, Чедомир ЈЕЛИЋ);
7. ДА ЛИ ЋУ ПАСТИ (Далић у пасти, Бранислав НИКИЋ);
8. ПРИЧЕ ШЋЕПАНА (причешће Пана, Бранислав НИКИЋ);
9. НАПА ЊУ СЕКИРА (на пању секира, Гојко МАНДИЋ);
10. НАГНУ УЈА ШЕСТАР (на гнуу јаше Стар, Зоран МИЛУНОВИЋ).

**Prvenstvo
Srbije za
anagramiste**

Od 1. novembra do 31. decembra 2020. održaće se 19. Međunarodno prvenstvo Srbije za anagramiste, takmičenje koje svojom tradicijom i izuzetnim kvalitetom spada u sam vrh enigmatike u našem regionu.

I ove godine takmičiće se anagrami u šest kategorija, što će se bodovati za generalni plasman, a dodatni izazov predstavlja glasanje za Anagram godine, jer autor pobedničkog rada plasiraće se na izbor za Anagram decenije.

Detaljne propozicije takmičenja, kao i najbolji anagrami iz prethodnih godina, mogu se naći na blogu ŠMEK, na adresi chessandpuzzles.blogspot.com.

**НОВОСТИ ЕНИГМА, Београд,
број 2458, 1. новембар 2020.**

Radovi se šalju na blog ŠMEK,
na mejl:
zradisavljevic@yahoo.com
ili na adresu:
Zoran Radisavljević,
Vatrogasna 27, 10000 Zagreb,
Hrvatska.

PRVENSTVO SRBIJE ZA ANAGRAMISTE

Poštovani ljubitelji enigmatike,

Nadam se da ćete pronaći vremena da učestvujete na 19. Međunarodnom prvenstvu Srbije za anagramiste, tradicionalnom takmičenju na kome su sastavljeni mnogi antologijski radovi. Na kraju poruke vam je anagramni izazov za 1. kolo.

Propozicije šampionata ostale su nepromenjene, no ukoliko vam nije poznato koje kategorije su zastupljene na takmičenju i do kada se šalju radovi, pogledajte ovaj link:

chessandpuzzles.blogspot.com

Na startu 19. Međunarodnog prvenstva Srbije za anagramiste zajednička tema (koju daje domaćin takmičenja) zove se «**YU rock pesmarica**». Možete se poigrati slovima uz hitove koje su izvodili AZRA, BAJAGA I INSTRUKTORI, BIJELO DUGME, EKATARINA VELIKA, LAČNI FRANZ, LEB I SOL, PARNI VALJAK, PRLJAVO KAZALIŠTE, RAMBO AMADEUS, RIBLJA ČORBA.

Vaš zadatak je da s **datog spiska odaberete jednog izvođača, tome dodate naziv neke njihove poznate pesme i od svega napravite zanimljiv anagram**. Pesma može da bude i novijeg doba, odnosno da je nastala nakon raspada SFRJ. Dodatni uslov je da ovakva anagramna kombinacija mora imati najmanje 15, a najviše 40 slova. Naravno, kao i u preostalim kategorijama na šampionatu, anagram mora da bude čist, na srpskom jeziku.

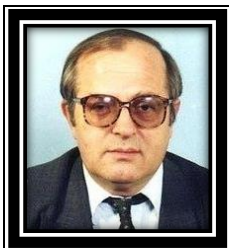
Primer:

O, BAŠ NAM GOTIJE MELODIJU!

(Bijelo dugme: «Šta ima novo»).

Verujemo da će ljubitelji enigmatike uživati u ovom muzičkom vremeplovu i da će enigmatiski majstori naći mnoge sjajne kombinacije!

**Srdačan pozdrav!
Zoran Radisavljević**

ДЕСЕТ ГОДИНА У СЕЋАЊУ Бранко Полић (1. 11. 1942 – 3. 8. 2010)

ТЕКСТ ДРАГАНА ЛОЈАНИЦЕ
ПРЕУЗЕТ СА САЈТА
ЕНИГМАТског САВЕЗА СРБИЈЕ

enigmatskisavezsrbije@gmail.com

У августу месецу ове године навршено је десет година од смрти Бранка Полића, истакнутог српског енигмате и дугогодишњег енигматског уредника "Новости Енигме". Преминуо је почетком августа 2020. године. Био је у уредничком тиму "Енигме" са Јовом Вуковићем, Миланом Шабаном и Стевом Марковићем.

Први радови, слоговна укрштеница и две испуњаљке објављени су му у "Енигми" број 375 од 1. марта 1961. године. Током дугог и плодног периода рада саставио је и објавио више хиљада укрштених речи, више од стотину квадрата 7x7 и четрдесетак квадрата 8x8. Први је српски енигмата који је објавио слоговни квадрат 5x5.

Уређивао је више енигматских листова и енигматских страна у различитим гласилима. Оснивач је и дугогодишњи председник ЕК "Бранковина" из Ваљева и један од оснивача Енигматског савеза Србије и његов први председник са три узастопна мандата. Био је и један од покретача за оснивање Енигматског савеза Југославије.

Упознао сам се са њим чим сам се средином деведесетих година прошлог века вратио енигматици. Врло брзо смо успоставили близак контакт, јер су нам схватања и идеје о енигматици били практично подударни. Посебно за мрежасте загонетке. Он се иначе бавио, као и ја, углавном укрштеницама и магичним квадратима. Основна његова мисао коју је неуморно пропагирао је била да се укрштеница не може свести на пуко укрштање речи, да има потенцијал за нешто више, да може да јој се правилним избором теме и речи "удухне душа", да може да има и неку поруку и смисао.

Да бих обележио ту годишњицу, његову кратку енигматску биографију и слику ставио сам на српску Википедију. Имам идеју да се исто уради и за друге наше колеге који су преминули, а дали су значајан допринос српској енигматици. Ако тамо могу да се појаве свакаве минорне личности, зашто не би ставили и наше другове, истакнуте енигмате.

Дана 3. августа, стигао ми је следећи имејл:
Поштовани уредниче,

У последњем броју наше «Енигме» наишао сам на Ваш пригодан, кратак и лепо срочен текст о Бранку Полићу. Његов допринос популаризацији енигматике у основној школи је значајан. Организовао је десетак такмичења младих енигмата на републичком нивоу, током протеклих десетак година минулог века (сећам се да је једном приликом са њим био и један диван човек, Јован Вуковић). Бранко је био покретач и уредник енигматског листа за основце «Мини квиз». Породична трагедија му је пореметила амбиционе планове. Штета! Добар човек је био.

Веома ми је драго што сте бар колико – толико осветлили његов лик и дело.

Срдачан поздрав,

Д. М. Милошевић, сарадник «Енигме»

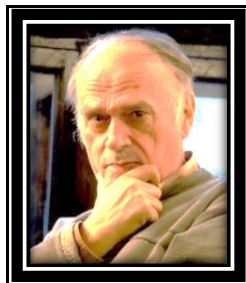
Јован Вуковић, Нова Пазова

СЕЋАЊЕ НА РИМОДАРА

(10 . 8 . 1940 – 11. 4. 2020)

ИЗ МИЋУНОВЕ РИЗНИЦЕ

КАД ПОЕТА ЗАГОНЕТА . . .

Међу мојим енигматским папирима најбољих на овај рукопис Радомира Мићуновића датираних 4. 5. 1993. године, са назнаком "Енигма". Нисам сигуран да бих тачно знао откуда овај рукопис код мене. Можда из времена док сам био у уредништву листа испред Енигматског клуба «Београд». Било како било, не знам да ли су ове Мићунове загонетке негде и некад објављене. Шаљем их "ВЕСНИКУ" за сваки случај, како би се сачувале од заборава, јер је овај билтен ризница српске енигматике, у којој се од заборава чувају многе вредне енигматске ствари.

СЛАВНИ ТРАГИЧАРИ (ЦИКЛУС АНАГРАМА)

ВојинСТВени СИН Србије, легенда са Чегра. АНЂЕЛИ ЋЕ венац славе исплести за њега. (решење: СТЕВАН СИНЂЕЛИЋ)	Та се сабља од РЂЕ не боји. Ретко земља такве дивце РАЂА. КО је вожду по јунаштву раван? Смрт је њему од предаје слађа. (решење: КАРАЂОРЂЕ)
Војна МОЋ су Турци БИЛИ. Сила Азијата. Ал` тај витез, као ШИЛО, прође до Мурата. (решење: МИЛОШ ОБИЛИЋ)	Та се сабља од РЂЕ не боји. Ретко земља такве дивце РАЂА. КО је вожду по јунаштву раван? Смрт је њему од предаје слађа. (решење: КАРАЂОРЂЕ)
«Шири ОРЛЕ, своја крила . . .», диже АНКА глас на бини. Слушали смо НОВКА и ЈА о француској хероини. (решење: ЈОВАНКА ОРЛЕАНКА)	
ОНА њему љубав пружа, као цвет пчели ПОЛЕН. Император после битке хоће да је вољен (решење: НАПОЛЕОН)	ЗАР ти међу убиЦЕ, врисну цар на кули, сав крвав и знојав, јер био ЈЕ ЈУЛИ. (решење: ЈУЛИЈЕ ЦЕЗАР)

СПОРТСКИ АНАГРАМИ

ПОЗИВ САВЕЗНОГ ТРЕНЕРА ДЕЦА НА КРОС (C = И) његова је порука стара. Треба му нових атлетичара. (решење: ДАНЕ КОРИЦА)	У МИНИСТАРСКОМ ТИМУ МИРКОВИЋ: ЦВЕТ ВЛАДИ. Има ресор наш бивши кошаркаш! (решење: ВЛАДИМИР ЦВЕТКОВИЋ)
НОВА НАДА ЈУ ТЕНИСА Н: АТИНА, ТАЈАЦ, МЕЧ ЈЕ . . . Побеђује где год дође, у гршкој метрополи такође. (решење: ТАТЈАНА ЈЕЧМЕНИЦА)	ГРАНДИОЗАН СКАКАЧ ОП, ТИЋ: ТИ У «ГРАНД». Силног скока, воље јаке, лети небу под облаке. (решење: ДРАГУТИН ТОПИЋ)

СЛОВНИ РЕБУСИ

(3, 1, 2, 2, 1 = 9)	(1,1,1,1,1,3,1,1,1 = 5, 6)
ОЗ Ј П	ВДМ ЗР
(решење: ПРЕПОЗНАЈ)	(решење: ВИДИМ ПРЕЗИР)

Мићун је ове своје радове потписао са М. Радомир. Треба рећи да су ово састави из времена када се Радомир Мићуновић почео озбиљније бавити енигматиком.

Овај суптилни енигмата упокојио се 2020. године, али није умро, јер његове загонетке представљају посебне бисере у српској енигматици.

ЕНИГМАТСКЕ АУТОБИОГРАФСKE КЊИГЕ РАДОМИРА МИЋУНОВИЋА

Јован Вуковић, Нова Пазова

ПОТРАГА ЗА РАДОЈЕМ

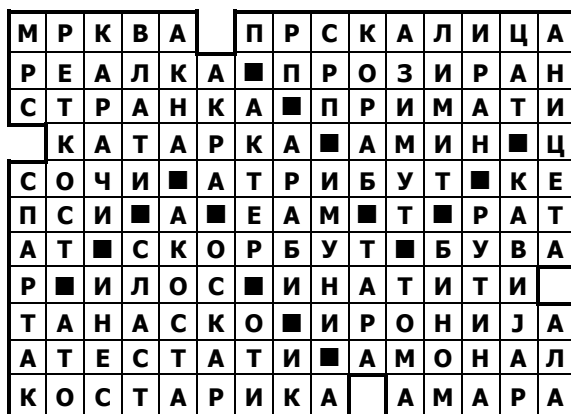
Голуб Радоје из филма "Монтевидео Бог те видео", подсети нас на енигмату Радоја СТОЈАНОВИЋА из Београда, који је првих година био један од узорних састављача загонетки у "Енигми" (од броја 20, 22. 3. 1952). Објављивао је нарочито стиховане загонетке, а састављао је и укрштене речи. О њему у књизи "Енигма 1 – 200" дати су шури подаци. Био је лекар, у првих 200 бројева "Енигме" објавио је 60 радова (25 анаграма, 22, укрштенице, 4 магична лика, 3 словна ребуса, по 2 сликовна ребуса и криптограма и по 1 испуњаљку и магични квадрат). Поред ЕНИГМИНИХ издања, сарађивао је и у осјечком РЕБУСУ, а укупно је објавио више стотина загонетака. Написао је и два чланка о загонеткама у стиху, која су објављена у осјечком листу "Ребус" (бројеви 102 и 112): "Енигматска поезија" и "Анаграм у песништву".

"Разонода милиона" (лето 1962) представљала је своје сараднике, па је представила и Радоја СТОЈАНОВИЋА са фотографијом. У песничком делу названом "Фрагменти из грчког мита" штампано је 11 Радојевих загонетака у стиху, од којих ћемо вам представити три:

НАЈХРАБРИЈЕМ ЈУНАКУ АНАГРАМ (решење: АХИЛЕЈ)	АХ! ЈЕ ЛИ то тај јунак из тројанске храбре чете, чудне судбе клете и рањиве пете!
КРАЉУ ИТАКЕ ЛОГОГРИФНИ АНАГРАМ ЕЈ, СЕДИ! Одмори се! Долазиш ли из боја? Пенелопа верна, joш увек је твоја! (решење: ОДИСЕЈ)	НАЈВЕРНИЈОЈ ЖЕНИ ЛОГОГРИФНИ ПАЛИНДРОМ АПОЛОН, ЕП древног мита и љубимац богиње Атене, ево, сад вас загонетно пита: Како гласи име најверније жене? (решење: ПЕНЕЛОПА)

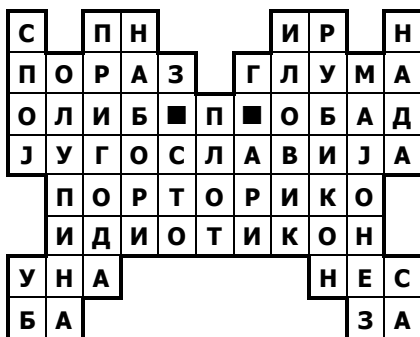
Нешто касније се име Радоја СТОЈАНОВИЋА више не појављује на страницама "Енигме". Зашто, није познато. Он је своје радове потписивао са: РАША, СИЗИФ, РАДИЦА, РАДА и под пуним именом и презименом. Тек много година касније у "Политици" објављена је тужна вест о смрти Радоја СТОЈАНОВИЋА. На страницама "Читуље" 17. 11. 2004. године објављено је да је Радоје СТОЈАНОВИЋ умро 12. 11. 2004, а да је сахрањен 16. 11. 2004. године. Читуљу су дали супруга Гордана и син Петар.

Даћемо и три укрштенице Радоја СТОЈАНОВИЋА објављених у ЕНИГМИ.

Радоје
Стојановић

ЕНИГМА, број 282, 1. 8. 1958, Раша

ЕНИГМА, број 278,
20. 06. 1958, Раша

ЕНИГМА, број 289,
10.10. 1958, Раша

Нашли смо његову тадашњу адресу – Београд, Студентски трг 11. Колико смо видели Стојановића нема на тој адреси. У телефонском именику Београда има 15 имена Гордана Стојановић и 50 имена Петар Стојановић. Ко су Радојеви тешко је утврдити. Можда ће после овог чланка неко наћи неки траг о Радојевим потомцима, како би могли да комплетирамо његову енигматску биографију.

ВЕСНИК

можете читати и на Интернету, на адресама:

www.novazagonetka.blogspot.com

www.ess.org.rs

ЕНИГМАТСКИ РАРИТЕТ МИРОСЛАВА ЖИВКОВИЋА

ЗБИЈЕНИ МАГИЧНИ КВАДРАТ 7x7

У ДИЗАГОНАЛНИМ ПОЉИМА, ПОЧЕВ ОД ОНОГ
У ГОРЊЕМ ЛЕВОМ УГЛУ, УПИСУЈЕ СЕ ПО НЕКОЛИКО СЛОВА

	1	2	3	4	5	6	7
1	ПО	Б	Р	А	Т	И	М
2	Б	АЈ	А	Д	Е	Р	А
3	Р	А	СТ	А	Н	А	К
4	А	Д	А	ПТИР	А	Н	Е
5	Т	Е	Н	А	РД	И	Т
6	И	Р	А	Н	И	СТИК	А
7	М	А	К	Е	Т	А	РСТВО

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО: 1. Особа блиска као брат, 2. Источњачка играчица, 3. Растајање, 4. Подешене, 5. Минерал, безводни натријум – сулфат, 6. Наука о иранској култури, 7. Израда макета.

КЛАСИЧНЕ ЗАГОНЕТКЕ МИЛИЈЕ СТЕВАНОВИЋА

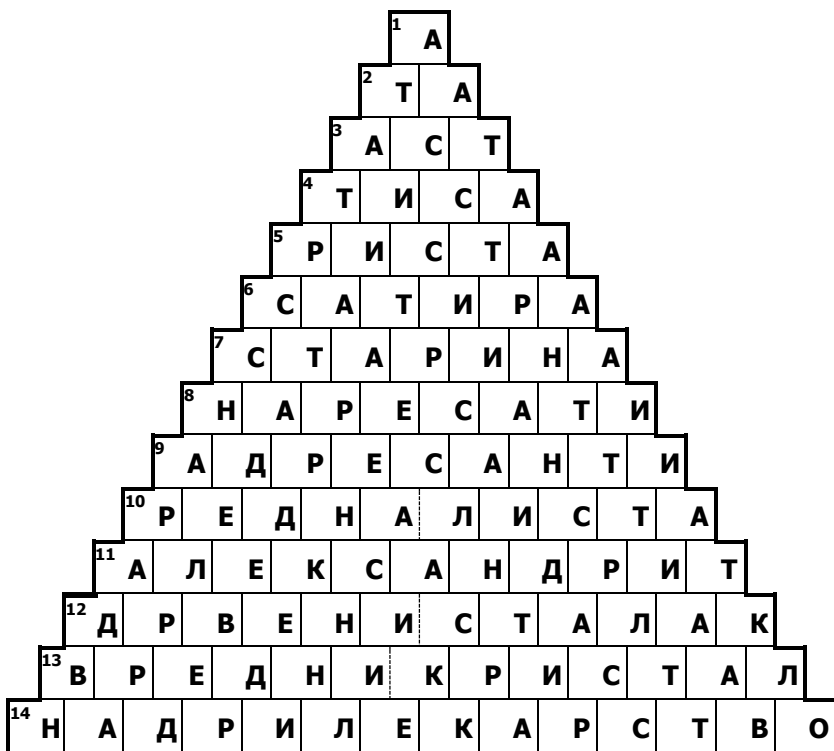
Имају је поштари, ђаци и портири, животињи једној из ње младо вири? На њој се смејеш, на њој и плачеш, на њој се љуљаш, на њој и скачеш? Није поштар, није ђак, торба пуна, пун стомак? Гитариста добар он је, најчешће је у квартету, понекад се на улици појављује у дуету?	Перо носи, птица није, перо има, песник није, а свога носача има, испод њега он се крије? Кревет му је необичан, по нечему јежу сличан? Када си пун здравља, иде ти у тело, а кад болан јеси, стављаш је на чело? Решења: ТОРБА, ФОТОГРАФИЈА, КЕНГУР, ТОЧАК (Радомир Михајловић – Точак, гитариста групе «Смак»), ЛОВАЧКИ ШЕШИР, ФАКИР, КОМОВА РАКИЈА.
---	---

Мирослав Жиковић, ЈАГОДИНА

ПИРАМИДА ОД 14 СЛОВА

У ВЕСНИКУ, број 61 од марта 2020. године, објављена је пирамида од 14 слова нашег врхунског енигматског аутора, иноватора, теоретичара и писца Мирослава ЖИВКОВИЋА из Јагодине. Сада Вам, опет са задовољством, представљамо ново остварење истог аутора на исти лик.

ВОДОРАВНО: 1. Први самогласник, 2. Показна заменица, 3. Немачки филозоф, Георг, 4. Река у Војводини, 5. Мушко име, 6. Један књижевни род, 7. Антика, 8. Начинити ресе, 9. Пошиљаоци писма, 10. Списак начињен по неком редоследу, 11. Минерал назван по руском цару Александру, 12. Статив направљен од дрвета, 13. Кристал који је изузетно цењен, 14. Промовисање недоказаних или лажних медицинских пракси.

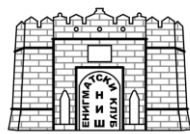

ИНФОРМАТИВНО ТЕОРЕТСКИ ПОДЛИСТАК ЕНИГМАТског КЛУБА "НИШ" - НИШ

ЕНИГМАТСКИ СПОМЕНАР

Аутори радова и бодовна вредност сваког задатка:

1. Никола Поповић – 18
2. Милун Ранђеловић – 10
3. а) Север Милутиновић – 1
б) Милан Бараћ – 1
4. Милован Самардаковић – 21
5. Часлав Пешић – 9
6. Никола Поповић – 6
7. Драгомир Поповић – 10
8. Жарко Пешић – 20
9. Карло Вереб – 1
10. Ставра Радојковић – 3

20^{СЕС}_{20.}
14 – 16. август

Припремајући се за 20. Сусрете енигмата Србије заказаних у Нишу од 14. до 16. августа 2020. године, ЕК «Бор» и ЕК «Ниш» обезбедили су све услове: задатке, материјал и жири за такмичење енигмата у пет дисциплина: састављање загонетака и анаграма, решавање загонетака појединачно и екипно и шаховско такмичење.

Екипно решавање загонетака замишљено је као меморијални подсетник под називом «СПОМЕНАР», а посвећен је енигматима Ниша и Бора који нису више међу живима. Екипе од по три члана требало би да решавају задатке које су створили за живота енигмати чија су имена наведена. Предвиђено време решавања је 80 минута.

Како цео овај труд не би пропао због отказвања 20. СЕС–а, такмичарски део објављујемо у целости како би се и решавачи могли уверити у своје могућности у улози такмичара. Препоручујемо да приликом решавања задатака, прочитате основне податке о сваком наведеном енигмати из литературе коју поседујете.

ЕК «БОР» и ЕК «НИШ»

ГЛАСИЛО ЕНИГМАТА НИШКИХ *ГЕН*

-излази периодично (12. 2020.) - Уређују:

Марјан Радаковић и Крста Иванов

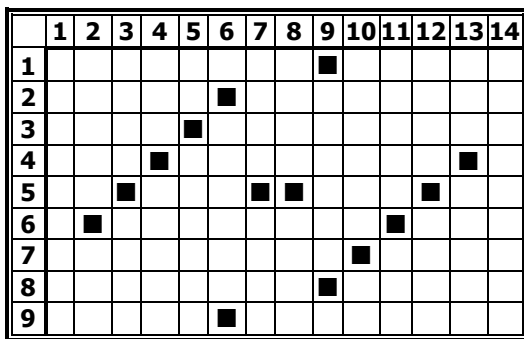
КОНТАКТ: 062 821 29 79

1. УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРВНО: 1. Повртлар - произвођач лана, 2. Део кошуље - направа за вешање одеће, 3. Најситнија честица материје - Средоземно море и земље око њега, 4. Војвођански шаховски мајстор - лука и главни град истоимене области у Сирији - ознака за грам, 5. Хемијски знак за иридијум - повик коњу да иде назад, "цурик" - име Каређине - хемијски знак за алуминијум 6. Ознака за секунду - чланови музичке групе - грчко слово, 7. Птица селица - врста пецива, 8. Велики усамљени полипи без скелета - товар, 9. Врста велике птице из наших крајева - пустиловина.

УСПРАВНО: 1. Мушко име, Бата, 2. Творац - мера за површину у Енглеској (4046,8 квадрата), 3. Житељ Шкотске - река у Лењинградском подручју, 4. Марка теретног аутомобила - место југозападно од Новог Пазара, 5. Овај (скр.) - град на Женевском језеру у Швајцарској, 6. Ознака за волт - планински венци, 7. Сабласт, неман - упитна заменица, 8. Име глумице Арнерић - македонски револуционар, Мирче (1915- 1943.), 9. Област обраста трњем и густим растињем - прво слово, 10. Прастари становници Италије - хемијски знак за тантал, 11. Пут са дрворедом - теретни брод са три једра, 12. Река у југозападном делу Индије - држава у Јужној Америци, 13. Мушко име, Александар - војник (тур.), 14. Бодовна табела, редослед.

Никола Поповић

3. а) ШАРАДА

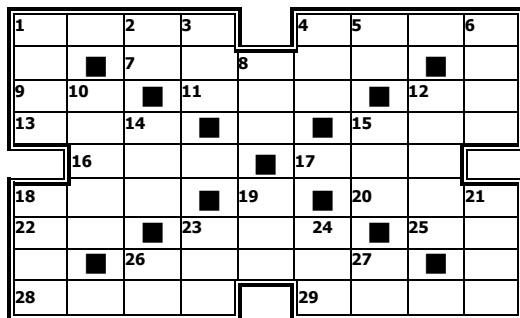
Ја сам животиња
од два слога,
Да ме не познаје
нема баш никога,
Први слог је
старинско оружје,
Де, ко то може решити брже?

Север Милутиновић

СРПЧЕ, бр. 17, 1885. год.

Решење: _____

2. СЛОВЕНЕ УКРШТЕНЕ РЕЧИ

3. б) ШАХОВСКИ АНАГРАМ

СПИСАК учесника
већ на столу стоји,
а Бориса нема
пријатељи моји?

Милан Бараћ

НОВОСТИ ЕНИГМА,
бр. 1843, 18. 12. 1984. год.

Решење: _____

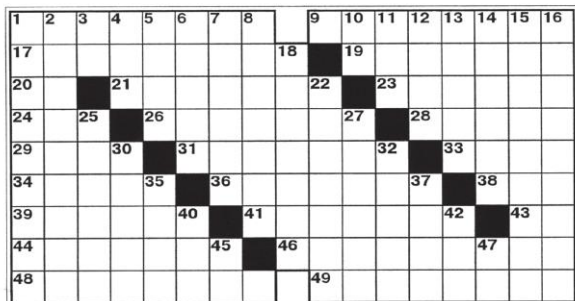
ВОДОРВНО: 1. Име америчке глумице Хјустон, 4. Јапански пилоти самоубице, 7. Римски назив за северну Шкотску, 9. Пустина у Азији, 11. Грчка богиња комедије, 12. Ситан енглески новац, 13. Енглеска манекенка и супер-модел, Кемпбел, 15. Алка, беочут, 16. Стари Ирци, 17. Пионир француског ваздухопловства, Луј, 18. Ком од грозна, 20. Женско име, 22. Објект за чување стоке, 23. Град у Грчкој, 25. Комад меса са ребрима, 26. Рагунска рађа, 28. Фински народни еп, 29. Музички дувачки инструмент.

УСПРАВНО: 1. Трагедија од Софокла, 2. Област у Хрватској, 3. Брушена површина која затупљује доњу пирамиду код дијаманта, 4. Корица ножа, 5. Име глумца Алексића, 6. Летовалиште у Боки Которској, 8. Наш ранији стонотенисер, Жарко, 10. Наука о хемијском саставу живих бића, 12. Публикације које излазе повремено, 14. Име глумице Дравић, 15. Француска глумица, Ана, 18. Држава у Средњој Америци, 18. Обмана, заблуда, 21. Имперерија, 23. Мала црква, 24. Италијански фудбалски клуб, 26. Показна заменица, 27. Снажна.

Милун Раићеловић

4. УКРШТЕНЕ РЕЧИ

МИНОС - Борба за квалитет
- меморијал Симона Рацковића -
АУТОР: Самардаковић Милован
- Ниш -

ВОДОРАВНО: - 1. Балет Игора Стравинског, - 9. Неочекивано тврђење супротно оном које је било прихваћено (лат.), - 17. Мање надлештво, филијала, експозитура, - 19. Реч која је постала од неке друге речи изведеница (лат.), - 20. Два сугласника, - 21. Место у Србији, - 23. Држава у јужном делу Индије, - 24. Позната италијанска филмска глумица Мариза, - 26. Писац анала, летописац, - 28. Познати руски књижевник, Паул, - 29. Источноиндијски вредносни појам од 25 лака, - 31. Енглеска поп-певачица, Уули, - 33. Озледа, - 34. Полуострво у Дубровачком приморју, - 36. Искрцавање, - 38. Скраћеница за: Народно-ослободилачки рат, - 39. Антички назив за подручја на Балканском полуострву, - 41. Угњетач, - 43. Лична заменица, - 44. Лив, - 46. Сарајевски филмски радник, Неђо, - 48. Врло отровна змија, - 49. Грана механике.

УСПРАВНО: - 1. У хеленској митологији краљ острва Кипра и вазар, - 2. Врста окретне игре, слична брзој полки, - 3. Два сугласника, - 4. Енглески лекар, открио узрочник маларије, сер Роланд, - 5. Део лица, - 6. Изложбени простор, - 7. Врста занатлије (мн.), - 8. Јамац, потписник менице, - 10. Латински предлог, - 11. Немачка филмска играчица, Марика, - 12. Грчки рат (мит.), - 13. Немачки сликар и гравер, Албрехт (1471-1528), - 14. Кружног облика, - 15. Место у Босни, западно од Фоче, - 16. Износ закупе стана, - 18. Грчки филозоф, Сократов ученик, оснивач хедонизма, - 22. Иступ ногом, - 25. Лепак, - 27. Баласт, терет (мн.), - 30. Место крај Београда, - 32. Направљен од лана, - 35. Филмска глумица, стар, - 37. Ориз, пиринач (мн.), - 40. Стари римски филозоф-песник, Тит Лукреције, - 42. Шав на чарапи (стр.), - 45. Два иста слова, - 47. Ауто ознака за Ниш.

(“Енигма“, 1973.)

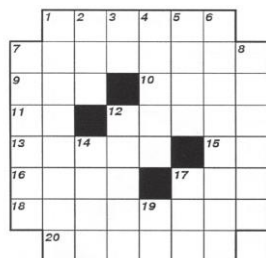
6. ЕНИГМАТСКА СИЋА

ЕНИГМАТСКА СИЋА НИКОЛЕ ПЕШИЋА

1. Анаграм Пре но вуљкан што избије нека сила ЛУЦА, РИЈЕ! 2. Учаурени анаграм У том штапу, добро пази, силни пркос се налази! 3. Учаурени палиндром Непогода кад се збије у ветру се месец крије.	4. Читаљка Оцењивач бити велика је ствар и зато не треба никад крити чар. 5. Спунеризам (замениваљка) ВАСИ БИБА честитала, на поклон му тај цвет дала. 6. Ехо Испитајмо јавност света, шта спровести пре банкета?
--	--

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

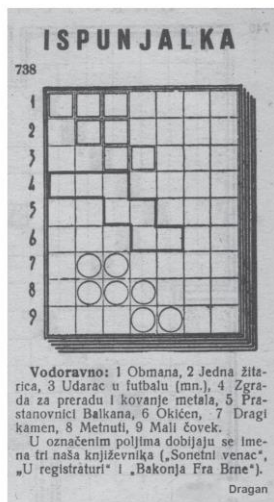
5. МАГИЧНА УКРШТЕНИЦА

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:
1-7 Уље, 7-1 Географија, 9-2 Река у Немачкој, притока Северног мора, 10-14 Француски романсијер из XIX века (О ст), 11 -3 Једанаесто и 14 слово азбуке 12- Врста палме, 13-4 Наша фабрика моторни возила, 15-17 Два сугласника, 16-5 Везни, - 17 Тишина, 18- 6 Град на Кипру, 20-8 Ближа рођака.

Часлав Пешић

7. ИСПУЊАЛКА

Драгомир Поповић

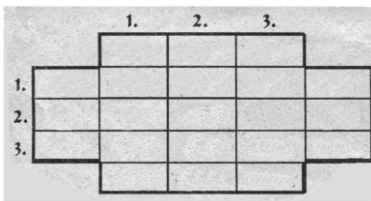
Autor: Zarko Pašić	Francuski glumac sa slike	Strog starogrčki zakonoda- vac	Jama	Titula islamskih vladara (mn.)	Prihvatiti se nekog posla	Oslija od mila					
Prostor iznad grkljana											
Mirinski sastojak biljke											
Namotati Učesnici sinjske alke											
►					Proučava- nje, traganje						
Zapaziti											
Jugoslove- nska narodna armija				Island Opštinsko područje			Srpsko muško ime	Mala oktava (muz.)	Loš, bezvredan	Osinja gnezda	Izmene, promene
Tona		Austrija	Zvezdoz- nac Ovog momenta								
Rasturiti se, razbiti se											
Energija		Ad akta Belančevi- na (nem.)		Brižanski reditelj, Ken Tursko kupatilo							
Iritiranje											
Kopno, zemljište (mn.)				Prikaz putem gestova Sumpor							Novosti Enigma
Ibidem			Mesto u Srbiji Savremen naziv za mlađe								Pisac
Čulo mirisa				Fudbaler Dušan Tek proizveder							
Amonjač- no jedinjenje				Nj. Doboj		Sisak	Novi Sad	Opštinski komitet	Amper Stroncljum		
Nepogođn- ost											
Novosti Enigma	Razina					Varnica					

9. НОВИНАРСКИ АНАГРАМ

Ја сам **СМЕЛИ ДАСА**
новинарска екстра класа!

Решење: _____ Карло Вереб

10. СЛГОВНИ МАГИЧНИ ЛИК

АЛ, ГИ, ДА, ЈА, ЈА, КАН, МУ, ПИ, РАТ, РИ, РИ, ТА, ТА, ТЕ.

Водоравно и усправно: 1. Круг на небу паралелан са хоризонтом, 2. Оно што изазива примамљивост
3. Ревија једног инструмента, одржава се сваке година у Зајечару.

Слава Радојковић